

Samarbejde i mission

Redaktør Harald Nielsen

Ny Mission 4

Dansk Missionsråd
i samarbejde med
Unitas Forlag
2003

Samarbejde i mission

Ny Mission nr. 4 – 2003

Redigeret af Harald Nielsen

©Unitas Forlag
Valby Langgade 19
2500 Valby
Telefon: 36 16 64 81
Fax: 36 16 08 18
www.unitas.dk
E-mail: forlag@unitas.dk

Udgivet i samarbejde med Dansk Missionsråd

1. udgave 1. oplag

Omslag: Pedersen og Pedersen, Århus
Omslagsfoto: Danmission

Tryk og layout: Rødding Bogtrykkeri ApS

ISBN: 87-7517-648-3
ISSN: 1399-5588

Alle rettigheder forbeholdes. Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse af indholdet eller dele heraf er kun tilladt i overensstemmelse med overenskomst mellem Undervisningsministeriet og CopyDan eller med forlagets skriftlige samtykke.

Indhold

Forord	side 4
Samarbejde i mission <i>Af professor Charles Van Engen</i>	side 6
Når samarbejdet trues af sammenbrud <i>Af adjunkt Jørn Henrik Olsen</i>	side 22
Følgeskabets teologi <i>Af missionssekretær Harald Nielsen</i>	side 36
Følgeskab i mission <i>Af direktør, pastor Bonnie Jensen, ELCA-GD</i>	side 42
Partnerskab og accompaniment <i>Af generalsekretær Kjetil Aano, NMS</i>	side 46
Paradigmeskift i partnerskabstanken <i>Af konsulent Jørgen Nørgaard Pedersen</i>	side 54
Syd-Syd udfordringen <i>Af missionssekretær Thomas Batong og konsulent Jørgen Nørgaard Pedersen</i>	side 68
Procmura <i>Af generalsekretær Johnson Mbillah</i>	side 79
Visionering, planlægning, rådgivning og evaluering <i>Af adjunkt Jørn Henrik Olsen</i>	side 83
Western Jews in the East <i>Af konsulent Bodil F. Skjøtt</i>	side 88

Forord

“Et menneske bader ikke to gange i den samme flod. Alt er forandring.” Sådan udtalte en af de gamle græske filosoffer ca. 500 år f.Kr. Men det kunne lige så godt være overskriften over mission i en forandret verden.

Ny Mission 4 har sat denne forandring til diskussion under overskriften: Sammen i mission. Er det ikke en selvindlysende sandhed? Måske - og dog så stor en udfordring. For ét er samarbejdets hensigt og teori. Noget andet er hverdagens virkelighed.

Dette nummers hovedartikler er skrevet af professor, dr. Charles Van Engen og adjunkt, PhD, Jørn Henrik Olsen. Van Engens artikel har undertitlen: På vej mod partnerskabernes missionsteologi. Med udgangspunkt i Efeserbrevets kap. 4 analyserer Van Engen, der er professor i bibelsk missionsteologi ved School of World Mission på Fuller i Californien, partnerskabet i bibelsk betydning. Jørn Henrik Olsen reflekterer i sin artikel på Van Engens artikel og peger på, at det problemløse samarbejde eksisterer ikke i kirke og mission. Ja, det kan endda gå således, at selv det bedst planlagte og tilrettelagte samarbejde i mission kan ende på randen af et sammenbrud. Jørn Henrik Olsen sammenholder Van Engen med nyere missionsteologisk litteratur og sine egen praktiske erfaringer fra hans tid som missionær i Tanzania.

Et tegn på forandringens hurtighed i mission er, at der såvel i international som dansk missionstænkning er en udvikling i gang inden for partnerskabstanken. I løbet af de seneste år er partnerskabsteologien blevet udbygget med tanken om følgeskab (accompaniment) - senest i Danmissions nye missionsdokument. Missionssekretær Harald Nielsen, Danmission, lægger nogle brikker til, hvad man kunne kalde “Følgeskabets teologi.” Dette følges op med to artikler af hhv. direktør Bonnie Jensen, ELCA-GD, og generalsekretær Kjetil Aano, NMS, der begge reflekterer over betydning og konsekvenser af indførelse af det nye ord i missionsteologien.

Tidligere vicegeneralsekretær Jørgen Nørgaard Pedersen, Danmission, der i efteråret 2002 gik på pension efter mere end 41 års virke i dansk mis-

sion giver med sin artikel "Paradigmeskift i partnerskabstanken" et indblik i et stykke aktuel missionshistorie - nemlig hans egne oplevelser af, hvorledes partnerskab og fællesskab i mission har stået som en vedvarende udfordring for ham som missionsleder på den internationale scene, og hvorledes han har været med til at ændre partnerskabstanken ud fra hverdagens praktiske krav. Som fortsættelse af Jørgen Nørgaard Pedersens artikel aftrykkes Danmissions Syd-Syd politik, der er udformet af Jørgen Nørgaard Pedersen og dr. Thomas Batong.

Men hvordan ser partnerskabet ud fra den anden side af bordet. Dr. Johnson Mbillah, der er generalsekretær i paraplyorganisationen Procmura, fortæller om denne organisation og dens missionssyn som et udtryk for partnerskab dels med en lang række afrikanske kirker, dels med lige så mange europæiske og amerikanske kirker og missionselskaber. Jørn Henrik Olsen (godt hjulpet af missionssekretær Svend Bernhard, Luthersk Missionsforening) giver et andet eksempel på en partnerskabsmodel, nemlig Lutheran Mission Cooperation i Tanzania, der er et samarbejde mellem 21 lutherske stifter i Tanzania og 15 europæiske og amerikanske missionselskaber og kirker.

Bogens sidste artikel er skrevet af konsulent Bodil F. Skjøtt. Hun fortæller om et anderledes og nyt partnerskab i jødemission og evangelisation. Vi følger overvejelser og udviklingstrin frem mod en ny måde at være sammen i mission på med hensyn til udfordringerne fra New Age i en jødisk kontekst til de messianske menigheder.

Hermed skal lyde en stor tak til alle bidragsydere for værdifulde bidrag til en fortsat debat om samarbejde i mission. Det er vigtigt, at vi i dansk mission hele tiden holder os for øje, at tværs gennem alle gode viljer til at hjælpe andre, skal vi bevare værdigheden og integriteten hos vore partnere. Derfor er denne debat så vigtig - ikke blot i de store veletablerede missionselskaber, men også i de mange små missionsinitiativer, der i disse år skyder op overalt i landet.

Hellerup, den 13. marts 2003

Harald Nielsen
Redaktør

Samarbejde i mission

På vej mod partnerskabernes missionsteologi

Af professor, dr. Charles Van Engen, Fuller

Partnerskab og samarbejde i mission er en smuk tanke, men langt vanskeligere er dets praksis. Det er forfatteren til artiklen ikke blind for, men formålet er på basis af bibelske perspektiver at belyse, hvorfor det er så vigtigt at arbejde sammen i mission. Der gives belæg for hele omdrejningspunktet – motivet, måden, formålet osv. – i en partnerskabernes missionsteologi. Det sker med særlig fokus på Efeserbrevets 4. kapitel, som genlæses og perspektiveres i missiologisk nærllys.

Hvorfor skal vi samarbejde i mission? Vi har jo alle nok at gøre hver især. Vi har endda rigtig travlt på vores eget lille felt. Det kan være med indsamling af penge til de mange opgaver. En stadig udfordring til os er definitionen af vores specielle identitet og ikke mindst at synliggøre missionsens indsatsområder i vennekredsen. Vi arbejder derfor målbevidst på at skabe brugbare strukturer. Vi fokuserer på vores egne særlige mål og visioner – og konkrete bidrag til verdensmissionen. Vi ser alle vores egen missionsindsats, det vil også sige kirken og verden, igennem brilleglas, der er farvet af vores egne dagsordener.

Men er det så ikke kort og godt bedre og lettere, at vi hver især kører vores eget løb? Det er ikke noget nyt fænomen i den kristne verdensmission, at missionens aktører har gået deres egne veje. Et lille eksempel herpå har vi fra missionens første tid: Paulus og Barnabas' bitre uenighed om brugen af Johannes Markus førte til, at deres veje skiltes, og at de tog nye rejsefæller med sig i missionens tjeneste (ApG 15,36ff). Det tager meget tid og energi at danne partnerskaber. Det er tit også meget bekosteligt, og ofte afføder sådanne initiativer ikke nogen nævneværdig eller større kreativitet, der rækker udover, hvad den enkelte partner kunne have gjort uafhængigt af andre.

Spørgsmålet om samarbejde i mission skærpes af, at der er sket en tyngdepunktsforskydning i den globale kristendom. Forskydningen går i retning af syd og øst, hvor den kristne majoritetsverden nu befinder sig.

Ser vi på talstørrelserne i den kristne kirke i dag, så er kirken blevet en ikke-vestlig kirke, dens teologi og mission tilsvarende (Myers 1996:12). Den globale virkelighed har ikke længere ét centrum, men den orienterer sig efter mange centre. Den er polycentrisk (Shenk 1987:429). Det statistiske materiale understreger det samme. Der er sket en kolossal kristen fragmentering. Det understøttes alene af det stærkt voksende antal kirkeretninger og -afdelinger inden for den globale protestantisme, ortodoksi og anglikanisme. I år 1900 var der 1.880 forskellige kirkesamfund. 100 år senere, år 2000, var der 33.800 selvstændige og adskilte kirker (Barrett og Johnson 2000:24). Forskydningen af tyngdepunktet viser sig også i det forhold, at der i dag er flere fuldtidsmissionærer, der er sendt og støttet af kirker i Asien, Afrika og Latinamerika, end der er udsendte missionærer fra Europa og Nordamerika.

Samarbejdsmodeller i det 21. århundrede

Der tegner sig tilsyneladende mange mulige partnerskabs- og samarbejdsmodeller i det nye århundrede. Kombinationerne er mange, viser en nærmere granskning af området. Her skal der gives nogle få antydende eksempler:

- Kirke-med-kirke samarbejde.
- Mission-med-mission partnerskab.
- Sendende mission med modtagende kirke.
- Sendende kirke med modtagende mission.
- Tidligere modtagende kirke, nu sendende mission, indgår i et samarbejde ved at tjene en ny modtagende kirke og mission.
- Multikulturelle teams, støttet af enkeltpersoner, menigheder eller missionselskaber.
- Lokale menigheder, der udsender egne missionærer, evt. samarbejder med ældre eller nyere modtagende kirker og missionselskaber.
- Globale, multilaterale samarbejdende missionsvirksomheder.

Mønstrene og strukturerne for partnerskaber bliver stadig mere komplekse. Det er vanskeligt for

- lokale menigheder at deltage som partnere inden for rammen af traditionelle kirkelige strukturer,

- nye missionsinitiativer at indgå som partnere med menigheder, der trækker på en lang tradition,
- nye missionsinitiativer at agere som partnere i rammen af en gammel kirkelig struktur eller kirkeligt hierarki,
- missionselskaber eller kirkelige missionsgrupper at være partnere sammen med NGO'ere eller andre selskaber, der er dannet af visse dele af kirken eller kirkemedlemmer, måske endda fra samme tradition.

Kombinationsmulighederne er ikke udtømt med de nævnte. Her skal blot nævnes lidt om baggrunden for, hvad vi aktuelt står med af udfordringer til at samarbejde i mission.

Udvalgte problemstillinger fra det 20. århundredes kirkefora

Det synes generelt vanskeligere at opbygge partnerskaber og arbejdsrelationer i de større konfessionelle familier. Mange traditioner og nedarvede holdninger gør sig gældende. Kirke og mission har ikke altid haft let ved at finde hinanden, selv om det forekommer at være en direkte selvmodsigelse på grund af kirkens missionariske natur. Hele kirken er sendende. Det er den imidlertid slet ikke altid i praksis. Det har givet grundlag for mange spændinger. Enkelte eksempler på relevante problemstillinger og temaer fra det 20. århundredes missionsteologiske diskussioner skal kort nævnes her:

Ortodokse perspektiver – i rammen af Den Ortodokse Kirke - på fællesskab og partnerskab er naturligt farvet af det ortodokse syn på den lokale menighed som en udelt, universel kirke i dets lokale manifestation. Men partnerskaber forudsætter, at kirken er gjort af dele og parter, og at disse bør samarbejde med hinanden i et forpligtende fællesskab. Den Ortodokse kirke har betydelige vanskeligheder med at favne og acceptere denne tale om, at organisatoriske og institutionelle partnere bør samarbejde.

I Den romersk-katolske Kirke har der i historiens løb, herunder også helt frem til Det 2. Vatikanerkoncil (1962-65), været en diskussion om lægfolkets rolle i relation til præsters og missionærordeners engagement i mis-

sion. Opfordringen til lægfolket om aktivt at deltage i det, der kaldes hele kirkens mission, er imidlertid blevet understreget kraftigt de seneste årtier. Også det sendende samarbejde er et samarbejde mellem lægfolk og præster i rammen af den katolske kirke.

Den moderne økumeniske bevægelse i det 20. århundrede har naturligt givet de protestantiske kirkesamfund mange anledninger til at understrege kirkens enhed og behovet for økumenisk samarbejde i mission. Troværdighedsaspektet stråler frem af de økumeniske samtaler. De fleste kender de store overskrifter og temaer, der knytter sig til en række missionskonferencer, der var arrangeret af Det Internationale Missionsråd og Kirkernes Verdensråds missionsafdeling: "Partnership in Obedience", "Mission on Six Continents", "Joint Action for Mission" og "Mutual Assistance Among the Churches". Og i løbet af de sidste 20 år er partnerskab blevet "Ecumenical Sharing of Resources" og derfor "Common Witness" eller "Acts of Faithfulness".

Evangelikale protestanter har traditionelt været meget fokuseret på opgaverne, når de vurderede betimeligheden af at gøre fælles sag frem mod evangeliserings- og missionsmål. Partnerskaber og samarbejde i mission involverede for de fleste evangelikale enighed om missionens opgaver og mål og deltagelse i virkeliggørelse af disse mål. Traditionelt har evangelikale også været skeptiske med henblik på betydningen af den synlige eller organisatoriske enhed. Ligeledes har de været mere end tøvende med hensyn til at lade andre undersøge og kritisere deres missionsforståelse og teologi. I de større evangelikale fora, f.eks. Lausannebevægelsen, har der dog lydt kraftige opfordringer til både regionalt og funktionelt samarbejde i kirkens mission, det vil sige i strategisk planlægning, til fælles inspiration, ved aktiv anvendelse af hinandens ressourcer og erfaringer.

Selv om mange pinsekirker og karismatiske kirkesamfund oprindeligt er født ud af nok så forskellige traditioner, går hovedtendensen i retning af, at de primært samarbejder med dem, der deler den samme åndsfulde inspiration. Den såkaldte nye apostolske reformations kirkesamfund vokser op og samler sig i nye partnerskaber, der dog tit er knyttet til de samme ledes åndelige autoritet.

Den sidstnævnte tendens kan også fremhæves som en generel tendens i nutidens missionsarbejde. Vi udviser alle en større åbenhed til samarbejde i mission inden for vores egne traditioner end midt blandt forskellige traditioner! Mulige undtagelser er De forenede Bibelselskaber og visse økumeniske initiativer affødt af læresamtaler mellem kirkerne. De missionale emner og udfordringer i spørgsmålet om verdens evangelisering bliver dog tit nedtonet i lyset af de teologiske forskelle, der gør sig gældende mellem samtalepartnerne.

Tese

I artiklen her vil jeg gerne fremhæve fire bibelske aspekter som svar på det ledende spørgsmål: Hvorfor arbejde sammen i mission? Det gør vi, for at verden skal tro, at Jesus er Kristus (Joh 17,21). Det følgende skal kun opfattes som konturerne til, hvad jeg kalder partnerskabernes missions-teologi. Det bygger primært på en genlæsning af Efeserbrevet 4,1-5,2; i hver del vil jeg fremhæve et tema fra kap. 4 og reflektere det med henblik på, hvad det kan betyde for partnerskaber i det nye århundrede. Min tese vil jeg formulere på denne måde:

Fordi vores enhed er centreret i Jesus Kristus (og ikke grundlagt i fælles, organisatorisk, administrativ, finansiel, strukturel eller historisk enhed), er vi kaldet til at samarbejde i evangelisering, tjene hinanden i kærlighed og ydmyghed. Det sker, når vi deltager i Kristi mission, hvor vi så at sige giver Helligåndens enestående gaver til hinanden, det vil sige til de forskellige organisationer og kirker (regionalt såvel som globalt). Formålet er at udruste de hellegelige til deres tjeneste, "indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde" (Ef 4,1-5,2).

1. Motivationen

Hvorfor arbejde sammen i mission? Det gør vi, fordi det svarer til selve kaldet, som vi fik af vor Herre Jesus Kristus (Ef 4,1). Vi skal være partnere, fordi vi sammen tilhører Jesus Kristus. Det er den helt fundamentale motivation for mission i partnerskab.

Paulus' brev til efeserne understreger, at kirken er som en organisme, der er i fortsat vækst. Det er den p.gr.a. kirkens missionale natur og udtryk. Selv om Paulus anvender mindst 15 forskellige ordbilleder til at portrættere kirken i Efeserbrevet, så er det bærende tema under det hele, at han taler om kirken i ental. Der er kun én kirke – og ikke flere! Kirkens enhed er givet og modtages ved tro. Det udtrykkes på denne måde af Paulus: "ét legeme og én ånd, ligesom I jo også blev kaldet til ét håb; én Herre, én tro, én dåb; én Gud og alles fader, som er over alle, gennem alle og i alle" (Ef 4,4-6). Vi bekender ikke med flertalsformer som "hellige, almindelige kirker" eller taler om "Guds familier eller Guds folk" eller "Kristi legemer" osv. Flertalsformer benyttes kun i forbindelse en geografisk lokalisering af lokale menigheder. Efter sit væsen er der kun én kirke – Guds sammenkaldte folk (*ekklesia*) (Van Engen 1991:49).

Som kristne er vi "fanger for Herrens skyld", der formaner – og selv formaner både kirker og missioner – til at leve, så det svarer til det kald, vi fik. Kristi kald indebærer ifølge Paulus et nyt menneske, skabt i Guds billede (4,24). Det er ikke et kald, vi selv fastsætter eller råder over. Det er et kald udefra, givet til os af Jesus Kristus. Vores enhed i Jesus Kristus (4,5-6.13) gives ikke, fordi vi udviser særlig gode evner til at samarbejde – eller fordi vi elsker hinanden, som vi da forhåbentlig også gør. Enheden afhænger heller ikke af, at vi ser ens på alle ting eller altid er optaget af det samme.

Vores enhed kommer af, at vores frelser og Herre er én. Enheden er Kristi kald. Der findes ingen erstatning for denne fundamentale motivation for at arbejde sammen. Samarbejdet er uomgængeligt, intet alternativ findes til det, fordi vi er den éne og samme Herres tjenere, som ønsker at efterleve hans kald. Dette kristocentriske perspektiv på tjenesten findes i alle Ny Testaments skrifter (Braaten 1985:123-24). Jesu Kristi gerning så at sige legemliggør Guds mission. Det er vel og mærke den treenige Guds mission. I Efeserbrevet i øvrigt bekræfter Paulus et trinitarisk perspektiv på enheden. I tillæg understreger han en kosmisk kristologi, jvf. 1,19-23.

Kristen mission involverer Kristi verden, ikke vores (missions kontekster); Kristi kirke, ikke vores (missions strukturer); Kristi mission, ikke vores (missions motiver) osv. Vi er kaldet til at være Kristi tjenere og vidner.

Hvad betyder det missiologisk set? Nogle få implikationer skal nævnes. Først vil jeg understrege, hvad det ikke indebærer:

- a. Enheden behøver ikke nødvendigvis at være en strukturel eller organisatorisk enhed, jf. Gal 3,26-29. Missionshistorien viser, at en bekræftelse af vores enhed i Kristus ikke i sig selv betyder, at enheden tager en strukturel eller organisatorisk form. Det Internationale Missionsråds indlemmelse i Kirkernes Verdensråd i New Delhi 1961 var et resultat af en kontroversiel udvikling. Vel, strukturelle forandringer kan være nødvendige, og visse strukturer afføder forandringer. Men nye strukturer giver ikke per automatik rum for åndelig vitalitet eller passion og lydighed i missionsopgaver (Warren 1978:199). Mange evangelikale kirkeledere så sig nødsaget til i 1960' og 70'erne at danne deres egen bevægelse, bedre kendt som Lausannebevægelsen, som ifølge dem bedre gav plads for det bibelske kald til mission. Dette eksempel kan modificeres ud fra den videre udvikling og besindelse i tiden frem til i dag. Det afgørende lærestykke er måske her, at mission hverken har sin oprindelse i den officielle kirke eller hos visse specialgrupper i kirken. Det er den treenige Gud, der er missionens grundled. Den kristne mission har sin begyndelse hos Gud selv som den sendende Gud. Den Gud der har åbenbaret sig i Israels historie og inkarneret sig i Jesu Kristi person og gerning.
- b. Fællesskab og samarbejde i mission må altid have en klar hensigt. Da Kirkernes Verdensråd blev dannet i Amsterdam 1948, blev ordene fra Joh 17:21 fremhævet ganske stærkt: "at de alle må være ét ... for at verden skal tro, at du har udsendt mig". Partnerskab i sig selv er ikke pointet – deltagelse i Jesu mission er selve sagen. Kristi kærlighed tvinger os til at være i mission, men den kalder os også til partnerskab i den verden, som er blevet forsonet med Gud (2 Kor 5,14.20). Nye strukturer kan være nødvendige til at møde nye udfordringer, men i sig selv forvandler de ikke kirken eller stimulerer til deltagelse i nye missionsopgaver.
- c. Vores enhed i Jesus Kristus betyder, at evangeliet er for alle. Et kristologisk syn på kirke og mission indebærer, hvad der er blevet betegnet som evangeliets universalitet. Herren Jesus Kristus gav sit liv for alle mennesker alle steder. De gode nyheder om frelsen i ham gælder hele den beboede jord. Evangeliet er aldrig en enkelt gruppes ejendom eller ret. Det er et tilbud, der gælder alle. I denne forbindelse er tanken hos Andrew F. Walls (1982) og Lamin Sanneh (1989), at evangeliet er kul-

turelt set er ubegrænset oversætteligt, ganske spændende og udfordrende. Den indebærer ikke pluralisme og inklusivisme, hvad frelsen angår. Den indebærer derimod, at evangeliet bør forkyndes for alle, der endnu ikke kender Jesus Kristus, blandt alle folk, hos enhver stamme, på ethvert sprog, i enhver familie. Dette er kirkens universalitet, som per definition gør kirken til Guds missionerende folk (Van Engen 1991), jvf. Ef 3,8-9. Hvis kristne og kirker taber deres globale vision og engagement, så bevæger de sig ind på en sti, hvor de kun ser skyggen af sig selv. De er ikke længere helt den kirke, som Jesus Kristus ønskede, at de skulle være.

- d. Enheden med center i Jesu Kristi mission involverer, at vi ser, at vi alle er hans disciple, og at vi er kaldet til at undersøge og transformere vores traditioner. Når vi deltager i Kristi mission, får vi mulighed for at stille nye spørgsmål, at udvikle en dybere og fyldigere forståelse af Guds selvåbenbaring, der også relaterer til en rig variation af kontekster, og at samle overraskende nye indsigter, som måske er specielt relevante for vores egne traditioner (Van Engen 1996:88).

2. Arbejdet

Hvorfor arbejde sammen? Fordi vi sammen udgør Jesu Kristi legeme. Partnerskaber i mission indebærer et samarbejde, der præges af ydmyghed, mildhed, tålmodighed og overbærenhed. Hvorfor? Begrundelsen slår stærkt igennem. Fordi "vi er hinandens lemmer" på det éne og samme legeme (Ef 4,2.25).

Normalt tænker vi på Efeserbrevet kapitel 4 som en tekst, der omhandler Åndens gaver. Men en nærmere undersøgelse viser, at Paulus endda stærkere understreger de attituder og holdninger, som kristne bør møde hinanden med. Listerne er et ekko af "Åndens frugter" i Gal 5; 2 Kor 6 og Kol 3. Anvendt på partnerskaber er disse holdninger brugbare forslag til, hvordan vi skal være partnere i mission. Følgende observationer vil jeg gerne fremhæve:

Vi er ikke de eneste, der er engageret i mission. Helligånden arbejder i mission – og arbejder gennem os. Hvis vi derfor udstiller upassende holdninger og destruktive mellem menneskelige relationer, så bedrøver vi Hel-

ligånden, den der egentlig bærer missionen ud til andre. Vores holdninger til hinanden påvirker vores spiritualitet – både den personlige og den kollektive, f.eks. partnerskaber i mission, jvf. Matt 20,25-28.

Almindeligvis opfatter vi det samme kap. 4 i Efeserbrevet som en tekst om den lokale menighed og dens medlemmer. Men det er både ret og instruktivt at anvende teksten på vores missionsorganisationer som fællesskabskulturer. Det indre liv i organisationer bør være konsistent med deres missionale mål. Vi kan ikke sige, at vi er et missionselskab, som er forpligtet på lidenskab og kærlighed, hvis vi internt ikke er formet af nåde, kærlighed, tilgivelse og lidenskab gennem Helligånden. Vi kan ikke bringe gode nyheder til andre, hvis vi selv er de dårlige nyheder!

Kristi legeme er et globalt legeme. De af Paulus nævnte attituder og holdninger står i bydeform (og prøver autenciteten) med henblik på den måde, vi skal behandle hinanden på – mellem øst og vest, mellem nord og syd, mellem sendende selskab/kirke og modtagende selskab/kirke. De nævnte attituder er den aroma, som mennesker skal lugte, den smag de skal få, når de lader sig involvere i vore missioners partnerskaber.

Hvad betyder alt dette for vores samarbejde i mission? Det første punkt fokuserer igen på, hvad det ikke betyder:

- a. Passende attituder i samarbejde og partnerskab indebærer nødvendigvis ikke, at Paulus her foreslår, at vi udarbejder høflighedserklæringer i mission. Der findes ganske mange eksempler på sådanne erklæringer, der sætter høflige og pæne ord på gentlemens- og venskabsmissionen. Den gode hensigt hermed skal vi ikke underkende, men resultaterne af disse erklæringer og aftaler har altid kun været positive. En historisk undersøgelse viser eksempler på, hvordan protestantiske missioner kunne ignorere hinanden og udøve en ejer-holdning i deres område. Paulus' advarsel kan anvendes lige godt på en global skala og en lokal kontekst: "Men hvis I bider og slider i hinanden, så pas på, at I ikke æder hinanden helt!" (Gal 5,15).
- b. "Ydmyghed, mildhed og tålmodighed" (Ef 4,2) står som Paulus' udfordrende ord angående en ægte økumenisk grundholdning i missionsarbejdet. Vi tilhører alle, også som kirker og organisationer, hinanden og udgør en del af det universelle, globale, Guds folk. En økumenisk holdning har ikke primært med konferencer og møder at gøre.

Ikke at de er overflødige eller uden betydning, men en økumenisk holdning skal stå sin prøve i samarbejde og sendelse. Ordet økumeni refererer til hele den beboede jord og beskriver den globale kristne bevægelse. En bevægelse af Jesu Kristi disciple, som har forandret verdens ansigt, en universel vision, der repræsenterer det globale kald til alle kristne om at bringe hele evangeliet til hele den beboede jord (Costas 1982:163).

- c. Efterlever vi det, der omtales i de ovenstående punkter, så vokser også vores forståelse af, at vi er et globalt fællesskab (*koinonia*). Dette fællesskab er et sendelsesfællesskab af Jesu Kristi disciple, som er kaldet til at deltage i Kristi mission i og til verden (Van Engen 1991:90-91). Vi er disciple af den ene Herre, hvis legeme så at sige omspænder hele kloden (Costas 1982:162-72).
- d. Relationer er altid primære. Frugten af Helligånden bliver kun konkret virkelighed midt i og ved de mellem menneskelige relationer. Hvis Åndens frugt er central for partnerskaber i mission, så er de mellem menneskelige relationer fundamentale for alt samarbejde i mission.

3. Måden

"Hver enkelt af os har fået nåden givet som gave tilmålt af Kristus" (Ef 4,7). Det er ved at gøre brug af tilmålte gaver i tjenesten, at vi deltager i Kristi mission. Disse gaver er meget forskelligartede. Variationen af tjenester er stor. Konkret nævner Paulus i kap. 4, at Jesus Kristus har givet os nogle til at være apostle, andre til at være profeter, andre til at være evangelister og andre til at være hyrder og lærere, for at udruste os til at gøre tjeneste, så hans legeme bygges op (4,11-12).

Ét af hovedtemaerne i teksten har at gøre med sidestillingen af begreberne "én", "alle" og "fylde alt" med ordet *nogle*. "Indtil vi alle når frem til enheden i troen", understreger Paulus (4,13), idet vi alle anvender de tilmålte gaver. Det ene Kristi legeme opbygges ved, at alle gør brug af deres gaver: "nogle" på den ene måde, "nogle" på en anden måde.

Traditionelt har vi knyttet disse gaver til enkeltpersoner, og vi har set dem i et individualistisk perspektiv. Det er måske legitimt nok sådan, men der

består en fare for, at vi overser det globale og altomfattende perspektiv i den resterende del af kap. 4. Hele den verdensvide kirke er i fokus. Konkret betyder det, at nogle menigheder og kirker har visse gaver at give, nogle missionselskaber har specifikke "begavelse" at bringe, nogle en gave, nogle en anden.

Det er et spændende perspektiv, når vi betænker det store antal og den rige variation af kristne - ca. 1,5 milliard - på kloden idag. De repræsenterer et hav af sprog, folk, familier, stammer og nationer - og ligeledes menighedsgrupper, kirkesamfund, missionselskaber, missionsinitiativer, kristne NGO'ere og en mangfoldighed af tjenester verden over. Paulus havde ikke kun, måske heller ikke primært, den lokale menighed på et specifikt sted i tanke. Hans referenceramme var alle kristne alle steder. På ethvert sted har hver gruppe af kristne gaver at give til alle andre kristne alle andre steder på kolden. Jeg er overbevist om, at vi kan gøre brug af denne tolkningsnøgle til at forstå, at hvert lem på det globale legeme har et unikt bidrag at give til legemets tjeneste i verden. Og modsat at legemet er ufuldstændigt uden bidraget fra hvert eneste lem. Dette perspektiv er også afgørende til virkelig at forstå det åndelige grundlag og den verdensomspændende og missionale orientering i partnerskaber. Hvad kan dette missiologisk set betyde?

- a. Den fælles og gensidige erkendelse af gaverigdommen er en konstruktiv respons til en destruktiv debat om moratorium, som den vi fik tidligt i 70'erne. Kaldet til moratorium angik et stop for udsendelse af missionærer osv. fra de vestlige kirker og missioner. Vel, dem der stillede forslag herom, de ønskede at se deres kirker og missionsinitiativer i den såkaldte tredje verden blive modne, voksne, respekterede og aktive deltagere i kirkens verdensmission. De var nervøse for, at deres kirker ikke blev accepteret og respekteret som fuldgyltige partnere af kirker i Vesten. Således var deres forslag en positiv indikation af et dybfølt ønske om selvudtryk og selvunderhold (Verkuyll 1978:337). Men debatten antog en nok så negativ form og fik negative konsekvenser for verdensmissionen. Missionsvisionen blev mindre, og kaldet til at sende ud i mission blev tilsvarende mindre både i den ene og anden del af verden. Legeme-billedet med Åndens gaver understreger betydningen af gensidig afhængighed - også globalt set. Billedet er sundere end kaldet til moratorium!
- b. Samtidig kan tanken om det globale legeme med den rige variation af

gaver anvendes til at stille kritiske spørgsmål til enhver form for paternalisme. Megen missionspraksis har lidt stærkt under paternalisme. Den ophøjede, faderlige og bedrevidende indstilling – som vi forbinde med paternalismen – er som en virus. Som leverbetændelse angriber leveren, sådan ophæver eller svælgeliggør paternalismen partnerskaber i mission. Paternalisme er modsætningen til et samarbejde i mission, hvor man erkender og respekterer den rigdom af gaver, som alle lemmer på Kristi legeme har fået. Selvfølgelig udgjorde paternalismen et hovedproblem i debatten om moratorium blandt mange af de såkaldte modtagende kirker. Vi skal heller ikke i dag underkende den destruktive kraft i paternalismen. Lad os derfor være på udgik efter de fælder, som paternalismen igen og igen placerer i mission og tjeneste.

- c. Paulus anvender mange steder begrebet "medarbejdere", især med tanke på formidlingen af evangeliet. Det ser ud til at være én af Paulus' måder at undgå paternalismen på. Han har omhyggeligt betragtet andre personer i kirken som medarbejdere i tjenesten (Rom 16,21; 2 Kor 8,23; Fil 2,25; 4,24; Filem 1,24 og mange andre steder). I mission er vi alle medarbejdere – Guds og hinandens medarbejdere. Dette perspektiv kan forandre mange indbyrdes relationer i kirke og mission, også med tanke på forholdet mellem gamle kirker og nye missioner i Latinamerika, Østeuropa, Vesteuropa, Afrika – og steder som København og Århus. Hvis vi virkelig kunne lære at opfatte hinanden som begavede medarbejdere i Guds mission, så vil det skabe vej for større frimodighed og mere syn for gensidighed og komplementær afhængighed.
- d. Når vi ser Kristi legeme som et globalt legeme, der er udrustet til tjeneste, bliver partnerskab aldrig et mål i sig selv – det har en hensigt. Vi skal ikke fokusere på samarbejdet som sådan, men på de fælles evangeliserings- og missionsopgaver (Verkuyt 1978:339). Samarbejdet er et samarbejde om noget. Partnerskab bør ikke være en "tom kurv". Mere end 4 milliarder mennesker kender ikke Jesus Kristus (Barrett and Johnson 2000:24). Vi behøver hinanden som aldrig før. Ingen kirke, intet missionselskab, og ingen missionsbevægelse kan alene evangelisere verden. Dette erfarer vi, der er engageret i storbymission meget stærkt. I verdens store 'komplekse metroplekser' – megabyerne – i det 21. århundrede vil kirken kun få en betydning, hvis alle Jesu disciple samarbejder om at formidle evangeliet i ord og gerning i hver

eneste by. Det kræver igen, at vi er villige til at lytte til og lære af hinanden – og at værdsætte hinanden i en teologisk forståelse af evangeliet. Det fører os videre til det sidste afsnit om målene for partnerskaber i mission.

4. Målet

Vi vokser sammen, når vi vokser i erkendelsen af Kristus, siger Paulus. Målet er "at udruste de hellige til at gøre tjeneste, så Kristi legeme bygges op, indtil vi alle når frem til enheden i troen og i erkendelsen af Guds søn, til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde" (Ef 4,12-13).

Vi skal lægge mærke til det kristologiske center i teksten. Vores nærhed eller afstand til Jesus Kristus er centrum af Paulus' teologiske bekræftelse af, hvad kirken er. Kirken er Kristi legeme. Det bygges op gennem erkendelsen af ham, hvilket også understreges i vers 15: "sandheden tro i kærlighed skal vi i ét og alt vokse op til ham, som er hovedet, Kristus". Der gives anvisninger og forklaringer i den resterende del af kap. 4 på, hvad dette konkret betyder. Paulus formaner læserne til at lade deres sind fornyes og iføre sig det nye menneske, skabt i Guds billede med sandhedens retfærdighed og fromhed. Det kræver et opgør med den hidtidige levevis. "Læg derfor løggen bort og tal sandhed med hinanden, for vi er hinandens lemmer ... vær gode mod hinanden, vær barmhjertige og tilgiv hinanden, ligesom Gud har tilgivet jer i Kristus. I skal ... vandre i kærlighed, ligesom Kristus elskede os og gav sig selv hen for os som en gave og et offer til Gud, en liflig duft" (4,22-5,2). Flere vigtige lærestykker vokser ud af denne passage. Jeg vil fremhæve fire implikationer:

- a. Den globale teologiske opgave indebærer vækst – væksten hos os alle i modenhed gennem et tættere fællesskab med Jesus Kristus ved hjælp af Helligåndens gerning. Det er imidlertid en vækst, der involverer os alle på ethvert sted. Vokser vi op til at være et "fuldvoksnet menneske", der består i "en vækst, som kan rumme Kristi fylde", vokser vi også nærmere hinanden, fordi vi er disciple hos den samme Herre. Som partnere i mission vokser vi tættere sammen, når vi vokser sammen! Hovedets størrelse forbliver den samme. Det er Jesus Kristus, hans herredømme, Guds rige, som ikke forandrer sig. Når kirken vokser, er det den samme kirke. Kirken er i denne forstand hverken

større eller mindre. Men når den vokser, reflekterer den på en mere fuldstændig, mere klar og mere gennemgribende måde Ham, den eneste, som er kirkens hoved. En organisk opfattelse af kirken indebærer et teologisk perspektiv, som understreger afhængighed, komplementaritet og gensidighed.

- b. Væksten i kirken har flere dimensioner og sider. Der er tale om en integreret vækst, hvilket vi erfarer meget tydeligt, når vi samarbejder i kirke og mission. Den åndelige vækst blandt alle lemmer på legemet er helt fundamental. Den er i sig selv mangesidig, men afgørende er Guds folks fortrolige og tætte forhold til Gud gennem troen på Jesus Kristus ved Helligånden. Den numeriske vækst i kirken, de organiske vækststudtryk eller den inkarnatoriske vækst i det kristne fællesskab (som primært refererer til fællesskabets engagement for at løse en række livsproblemer som fattigdom, undertrykkelse m.v.) bibringer kirken autenticitet. Disse vækstformer skal i et kristent teologisk perspektiv ses i sammenhæng med den åndelige vækst, som Paulus understreger det her i kap. 4.
- c. Et globalt partnerskab i mission indebærer også et kald til alle kristne fra alle kontinenter og kulturelle sammenhænge om, at de deler det, de læser i Bibelen og lærer af hinanden. Der har været en tendens til, at kristne har gjort deres tro og forståelse almengyldig og universel. Hvad jeg her efterlyser, er en kontekstualisering ikke bare af 'indpakningen' af vores teologi, men en kontekstualisering af indholdet. Det indebærer også en grundig selvkritisk undersøgelse af vores egen forståelse af det aktuelle indhold i 'pakken'. I Vesten har mange teologer tænkt, at deres teologi havde gennemgået en kvalitetskontrol, og at den blot skulle appliceres i forskellige fremmede kulturer. Tankegangen var udtryk for et teologisk overherredømme. Vel, meget af tankegangen kan tilskrives en ubevidst erkendelse og holdning, men derfor er den alligevel i stadig større omfang blevet opfattet som triumfalistisk og udtryk for arrogance. I pagt med de unge kirkers erfaringer heraf har de efterspurgt mere selvteologisering, det vil sige relevante kontekstuelle teologier og bibellæsninger. De vestlige samarbejdspartnere har ofte stået klar med alle svarene på de spørgsmål, som de nye kirker nu måtte kæmpe med. Vi skal nok især lære ydmyghed, f.eks. ved i højere grad at lytte og at spørge til hvilke operative spørgsmål, der gør sig gældende i den konkrete kulturelle og sociale sammenhæng. Og så skal vi lære at dele med andre kristne, hvad vi

selv har set. Kun sådan kan vi vokse sammen, når vi vokser sammen!
Vokse op til ham, som er hovedet, Kristus.

- d. Der skal tages hensyn til flere forhold i udviklingen af kontekstuel teologi. Den skal først og fremmest være tværfaglig, integrerende og missionarisk. På denne måde bliver den også til en missionsteologi, der giver plads til ægte samtale og dialog. En aktiv lytten vil igen give rum for den enkeltes kulturelle identitet, som en aktiv medspiller i den teologiske proces (Bevans 1992:87). Personlige erfaringer indgår sammen med vores egen teologiske tradition i de briller eller filtre, som vi benytter os af i bibellæsningen. Ser vi betydningen af dette, ser vi også tydeligere, hvor vores egen forståelse og tolkning er farvet af vores egen tradition og kontekst. Jeg tror, at Paulus her anviser vejen også for et teologisk partnerskab i mission, som består i, at vi "sammen med alle de hellige får styrke til at fatte, hvor stor bredden og længden og højden og dybden er, og til at kende Kristi kærlighed, som overgår al erkendelse, så I fyldes, til hele Guds fylde nås" (Ef 3,18-19).

Konklusion

Mission og evangelisering i verden i dag, i vores egen generation, er mulig, om vi arbejder sammen. Vores fællesskaber eller partnerskaber må være centreret i Jesus Kristus. Evangeliet om ham er for alle mennesker alle steder. Men skal vi løfte opgaven med at vidne om ham, må vi forpligte os på hinanden i et tæt samarbejde, præget af gensidighed og ydmyghed. Her bliver der også rig anledning til at glæde sig over alle de gaver, der er givet til ethvert lem – både det individuelle og kollektive – på Kristi legeme. Guds rige er et globalt fællesskab, som vi alle har brug for, for at vokse i modenhed som partnere, der når frem "til at være et fuldvoksnet menneske, en vækst, som kan rumme Kristi fylde" (Ef 4,13).

Anvendt litteratur

Barrett, David B., and Todd M. Johnson. 2000. "Annual Statistical Table on Global Mission: 2000", *International Bulletin of Missionary Research* 24(1):24.

Bevans, Stephen. 1992. *Models of Contextual Theology*. Maryknoll: Orbis Books.

- Bosch, David J. 1991. *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission*. Maryknoll: Orbis Books.
- Braaten, Carl. 1985. *The Nature and Aim of the Church's Mission and Ministry*. Minneapolis: Augsburg.
- Costas, Orlando E. 1982. *Christ Outside the Gate: Mission Beyond Christendom*. Maryknoll: Orbis Books.
- Myers, Bryant. 1996. *The New Context of World Mission*. Monrovia: Marc/World Vision.
- Sanneh, Lamin. 1989. *Translating the Message: The Missionary Impact on Culture*. Maryknoll: Orbis Books.
- Shenk, Wilbert R. 1987. "Mission in Transition: 1972-1987", *Missiology* 15(4):419-30.
- Van Engen, Charles. 1991. *God's Missionary People: Rethinking the Purpose of the Local Church*. Grand Rapids: Baker.
- Van Engen, Charles. 1996. *Mission on the Way: Issues in Mission Theology*. Grand Rapids: Baker.
- Verkuyl, Johannes. 1978. *Contemporary Missiology: An Introduction*. Grand Rapids: Eerdmans.
- Warren, Max. 1978. "The Fusion of the I.M.C. and the W.C.C. at New Delhi: Retrospective Thoughts after a Decade and a Half", i *Zending Op Weg Naar de Toekomst*, J. D. Gort, ed., 190-202. Kampen: J. H. Kok.
- Walls, Andrew F. 1982. "The Gospel as the Prisoner and Liberator of Culture." *Missionalia* 10(3):93-105.

Charles Van Engen, er professor i bibelsk missionsteologi ved School of World Mission på Fuller Theological Seminary, Pasadena, USA. Van Engen har et omfattende missiologisk forfatterskab bag sig og var før ansættelsen på Fuller (1988) missionær i Mexico i ca. 13 år. Har flere gange været gæstelærer på Københavns Universitets kompaktkurser i missionsteologi.

Artiklen er både en oversættelse og et sammendrag – endvidere stærkt forkortet version - af to forskellige bidrag af professor Charles E. Van Engen om partnerskabernes missionsteologi. Den er oversat og samredigeret af Jørn Henrik Olsen. Hovedteksten bag artiklen er "Toward a Theology of Mission Partnerships", *Missiology: An International Review* XXIX (1), 2001, 11-44. Endvidere er der anvendt visse tanker fra et foredrag med følgende titel: "Theological Diversity!"

Når samarbejdet trues af sammenbrud

Hindringer for og synergiens muligheder i samarbejdsmissionen

Af adjunkt Jørn Henrik Olsen, PhD

Det problemløse samarbejde i kirke og mission eksisterer ikke. Helt på tværs af de bedste hensigter kan selv det godt planlagte og tilrettelagte samarbejde i mission finde sig selv på randen af sammenbrud. Forståelsen af den mentale holdning svigter. Det positive gensvar på den kritiske tilstand får ikke rigtig mulighed for at udfolde sig. Jørn Henrik Olsen reflekterer i sin artikel på Charles Van Engens artikel "Samarbejde i mission" sammenholdt med nyere missionsteologisk litteratur og praktiske erfaringer fra hans tid som missionær i Tanzania.

Stærke og sunde samarbejdsrelationer har vital betydning for arbejdet i kirke og mission. Det er ikke vanskeligt at tilslutte sig et sådant synspunkt. Fællesskab i partnerskab er en fin idé, men der er så meget mere at sige. Erfaringerne tilsiger, at der kan dukke næsten uoverstigelige problemer op i ethvert samarbejde. Partnerskaber og følgeskaber i mission hører ikke til undtagelserne. Små fejlgreb eller tillidsbrud kan udgøre kimen til væsentlige hindringer for en fortsat fælles indsats. Samarbejdsvejene bliver vanskelige at færdes på eller blokeres i værste fald fuldstændig.

Negative erfaringer af denne slags tærer meget på kræfterne og tilliden. Oprindelig velgennemtænkte og visionære missionsprojekter og samarbejdsplaner, der var præget af samarbejdets stærke pionérånd og knyttet sammen med kærlighedens bånd, kan i løbet af kort tid forvandles til noget, der kun dårligt ligner en skygge af en tidligere intention og visionplan.

Charles Van Engen anviser i sin artikel en række gode og ganske fundamentale grunde til samarbejde i mission. Både på lokal og global basis kaldes vi til at arbejde tæt sammen, for at verden må tro på Jesus Kristus som Herre og frelser (jvf. Joh 17,20-23). Her finder partnerskab og samar-

bejde en stærk teologisk begrundelse, som bliver bærende og identitets-skabende for kirke og mission.

To bærende aspekter af en ret tænkning herom skal kort nævnes her. Dels hører fællesskab og samarbejde i mission til selve kirkens væsen. Partneres samarbejde er faktisk ikke så meget, hvad kirken *gør*, som det er, hvad den *er*. Kirker tilhører – teologisk talt – hinanden, for Gud har kaldt hver eneste kirke ”til fællesskab (*koinonia*) med sin søn, Jesus Kristus, vor Herre” (1 Kor 1,9). Partnerskab er således et udtryk for det éne, uadskillelige og fælles liv i Jesus Kristus (Kirk 1999:187). Og dels bandt Jesus selv kirkens og missionens troværdighed op på vores enhed og sameksistens i ham. Det er som om, han siger: ”Tro dem ikke, hvis de ikke blandt dem selv har denne enhed!” Facetter af denne enhed beskrives f.eks. i Joh 13,35; 17,11; 1 Kor 12,4-27; Ef 4,1-16 og Fil 1,27.

I denne artikel spiller hindringer og vanskeligheder i samarbejdet en mere synlig rolle som referenceramme. Denne synsvinkel er ikke valgt, for at undergrave alle gode hensigter om forpligtende samarbejde, betydningen af enhed osv., men for at tydeliggøre det realistiske billede af den situation, som vi i kirke og mission faktisk ofte eksisterer i. Sygdomsbilleder og diagnoser er nødvendige, for om muligt at vise vejen til behandling og helbredelse.

Hvis du bygger et hus

Hvorfor arbejde sammen i mission? Hvorfor partnerskab? Forestil dig, at du har besluttet at bygge et hus. Afhængigt af hvor i verden du bor, vil du tilkalde naboer og venner til at hjælpe dig eller få professionelle håndværkere til at udføre byggeriet. Det har meget med økonomisk evne, byggekultur og levevis at gøre. Uanset hvilken løsning du vælger, så vil det være problematisk eller ligefrem ødelæggende, hvis hver enkelt arbejder ikke vidste eller interesserede sig for, hvad de andre gjorde. Eventuelt slet ikke fulgte nogen arkitekttegning for huset.

Hvad sker der, når en person planlægger og former huset helt uden at konferere med den, der står for bestilling af byggematerialer? Hvad bliver resultatet af, at den der klargør og tilskærer materialerne ikke koordinerer noget som helst med de håndværkere, som skal anvende og sam-

menføj de selvsamme materialer? Og hvad vil der ske, hvis ingen vidste, hvornår hvem ville komme på byggepladsen?

Fortsæt selv med at rejse disse tankespørgsmål. Det er ikke vanskeligt at få øje på problemerne i en missionsindsats, hvor koordination og samarbejde er den egentlige mangelvare. En mangel der ikke er ubekendt i en del af kirkens og missionens arbejde. Et væld af hindringer og vanskeligheder vil blokere for et godt og målrettet resultat. Samarbejde i partnerskaber og følgeskaber er helt afgørende. Her vil jeg trække en udfordring frem fra den globale storskala. Måske kan betydningen af fællesoperation og samarbejde løftes frem gennem opfordringen til, at den gamle, veletablerede kirke og den nye, fremvoksende kirke må gå sammen og gøre brug af hinandens mange evner, gaver og ressourcer til at intensivere arbejdet i områder, hvor kirken står svagt, eller hvor der slet ingen kirke er (Interdev 1998:5ff).

Selvstændighedsbølgen ruller afsted

De såkaldte missionskirker fik for de flestes vedkommende deres egen ledelse i 1950'erne og 60'erne. Det er i denne tidsperiode, at selvstændighedsprocessen begynder at skyde fart. Visse steder ruller den dog ganske stille (for stille?) afsted. Diskussionen om de unge kirkers selvstændighed, autonomi og uafhængighed havde stået på længe (Beyerhaus 1956), men tiden havde nu modnet en række væsentlige forandringer i kontinuitet med det gamle ønskeprogram '3-selv': selvstyre, selvunderhold og selvudbredelse. Konkret blev der i denne tid udviklet partnerskabsmodeller, som skulle tjene det fortsatte samarbejde mellem de gamle kirker/missionsorganisationer i Vesten og de nye kirker i Afrika og Asien.

De unge missionskirkers fulde selvstændighed var lige dele et stærkt ønske og en vanskelig håndterbar proces. Ønsket om at vise og efterleve både ligeværd og ligestilling lyste op, men det viste sig ofte besværligt at få de gode hensigter og visioner til at udvikle sig i praksis. Et virkeligt partnerskab i kirke og mission var vanskeligt at opnå. Det skyldtes især de store økonomiske uligheder, fremhæves det ofte. Et synspunkt der dog ikke skal stå ukommenteret, jævnfør redegørelsen i næste afsnit. Men de unge kirker i syd var fattige, man havde kun få veluddannede ledere osv.

De gamle kirker i Vesten havde langt flere ressourcer og erfaringer at trække på. Så havde de måske også svært ved at slippe ledelsestøjlerne og var omtågede af en slags teologisk overlegenhedsfølelse. Forskellige grader og trin i den både bevidste og ubevidste tankegang kan beskrives sådan: Vi kender det hele. Vi har gjort erfaringerne. Vi ved bedre. Vi har også den rette teologi osv.

En betydelig identitetsskabende udvikling har været i gang de seneste årtier (Olsen 2001). Der er udviklet en forståelse af, at vi alle *sammen* kan og skal bidrage til *samarbejdet* om at løse de store og udfordrende missionsopgaver, som kirken både her og dér står med. Alle har både noget at bidrage med til fælles gavn og noget at lære af de andre samarbejdspartnere. Derfor er det helt afgørende, at samarbejdet fungerer godt. Vi er givet til hinanden! Og vi er kaldet til at stå sammen i mission!

Selvunderhold eller afhængighed?

Jeg vil kritisk belyse en fejlopfattelse i dets forbindelse til et lammende og nagende misforhold. Det sker blandt andet med tanke på mange af de missionsengagementer, som de gamle og traditionsrige missionselskaber deltager i helt frem til i dag. Det er egentlig et ret betændt område, jeg hermed pukker på. Jeg er bevidst om, at løsninger kræver megen ekstra kærlighed, visdom og mod til seriøst at få gjort noget ved misforholdet. Mit hovedsynspunkt og mit forslag til løsning af problemet bygger primært på konkrete erfaringer i Tanzania og sekundært på årelange studier af identitetsdannelse i afrikansk kirkeliv og teologi.

Mit spørgsmål lyder: Hvorfor synes vejen mod selvstændiggørelse og selvudvikling at være så lang? Jeg kender den lidt negative klang, der i dag er forbundet med brugen af disse begreber, fordi vi jo er sammen i en slags følgeskab og samarbejder på en fælles sag osv. Det er ikke det, der er mit anliggende her. Men jeg har undret mig over, hvorfor processen frem mod selvunderhold foregår i et meget langsomt tempo i Øst- og Centralafrika, som jeg har et personligt kendskab til.

Min tese er, at spørgsmålet om økonomisk selvunderhold, autonomi mere bredt forstået og uafhængighed hos de unge kirker har meget lidt med

rigdom og fattigdom at gøre. Det er primært et spørgsmål om et *mentalitetsforhold*. Sagen drejer sig om sundhed og vækst eller en sygdomstilstand på det holdningsmæssige plan. Det er en lidt upopulær tese, men det i sig selv gør den ikke usand!

I både kirkelige og sekulære miljøer har der i de senere år været talt en del om et "donor syndrom". Ukritisk underlægger man sig de mange paternalistiske kræfter og tråd. Vi i Vesten bærer selvsagt også skylden for, at for eksempel – og det er kun et eksempel – det finansielle syndrom fortsat er så slagkraftigt. Vi giver kun penge, hvis vi kan kontrollere brugen af dem. Vi undlader at give penge, fordi det vil være bedst for dem sådan. Eller vi giver penge på en sådan måde, at modtageren vedbliver med at være afhængig af os. Den samme holdning findes ved andre aspekter af syndrom-problemet (Kiogora 1993; Schwartz 1993:126ff; Van Engen 1999: 24f). Men generelt refererer donor-syndromet til den passive modtagerholdning, som både dominerer og binder mange enkeltpersoner og kollektive grupper. Både sekulære og kirkelige fællesskaber gøres til trælle i nogle giverstrukturer. Problemet kendes fra visse større projekter, der aldrig – hverken i oprindelsen eller i fortsættelsen – fik fodfæste og lokal forankring. U-landsbistandens store og lidt luftige projekter blev ikke vores egne projekter, som vi fik medansvar for, lyder det.

Der må arbejdes på en mentalitetsændring. Den nedbrydende hvileløshed og modløshed bør omdannes og transformeres til en konstruktiv indsats. De lokale samfund og kirkers ressourcer og muligheder bør udvikles til skabende proces i en mere bæredygtig selvunderholdsproces. Kræfter må frigøres til dynamisk ansvarlighed, altid med solid basis i det lokale fællesskabs jordbund. Det er af sådanne linier, at det for alvor giver mening at tale om selvunderhold. Jeg vil efterfølgende udfolde disse synspunkter i afsnittet om vejen til selvunderhold.

Men kan det virkelig være sandt, at spørgsmålet om manglende selvunderhold og uafhængighed hos de unge kirker ikke specielt har med problematikken rigdom og fattigdom at gøre? Er det ikke netop de meget små ressourcer og ringe kår, der gør selvstændighedsprocessen så træg?

Der er nok af eksempler på missionærer i kirkelige udviklingsarbejder, som vi kan forstå bredt, rejser forvirrede og modløse hjem fra de såkaldte missionsfelter. Deres største og vigtigste bidrag, at udvikle kirkernes

ledelsesansvar og selvunderhold, gik hen og blev kirkernes største problem. Et højt aktivitetsniveau ud fra tanken om "hjælp til selvhjælp" belønnes overraskende med overtræk på kontiene til medicinsk arbejde, teologisk undervisning, litteraturarbejde, landbrugsprojekter osv. En del initiativer bevæger sig ligefrem udover sammenbruddets rand og lider en naturlig død.

Disse forhold skabte også hindringer for en anden god intention, nemlig en øget missionsindsats fra disse forholdsvise unge kirkers side. Det tværkulturelle missionsarbejde fra lande som Zambia, Zimbabwe, Malawi, Tanzania, Kenya og Demokratisk Republik Congo har hidtil af samme grund været begrænset. De får dermed ikke ved aktiv deltagelse del i den glæde og det ansvar, som det er at støtte og deltage i tværkulturelle evangeliseringsopgaver. En del steder i Asien, også blandt ikke vestligt startede kirker, f.eks. i Indonesien og Sydkorea, har man startet missionsbevægelser, tværkulturelle uddannelsesprogrammer og udsendt mange missionærer.

Er det økonomisk fattigdom og mangel på ressourcer, som udgør kilden til disse forskelle? Hvorfor kan nogle 10 eller 20 år gamle kirker banke et tværkulturelt missionsarbejde op af næsten igenting – og andre ikke gøre det samme? I mange dele af Central- og Østafrika har Gud velsignet kirkerne med mange ressourcer, inklusive penge og velkvalificerede ledere. Men i de samme kirker under offergangen er det måske stadig småmønterne og lidt småskåle med bønner, ris osv., som de kristne afleverer til Guds rige. Tillidsbrud og skuffelser med tanke på kirkelederes og præsters anvendelse af midlerne kan være en del af forklaringen, men hovedproblemet er et andet. Mange kirker er blevet afhængige af de fremmede fonde og pengesummer. Bloktilskudene er blevet en sovepude.

Der findes en del store og synlige kirker, som ikke viser et specielt stort engagement for evangeliets videre udbredelse, netop fordi de lever under skyen af økonomisk afhængighed. Omvendt findes der også mindre kirkesamfund, hvor stort set alle lokale menigheder er evangeliseringsaktive og selvunderholdende. Nogle af de mindste og fattigste kirkesynoder i Malawi og Tanzania tager selv ansvaret for deres programmer og præsternes underhold. Ganske enkelt fordi selv fattige bønder kommer med deres høns, geder, køer, majssække osv. som offergaver.

Vejen til selvunderhold

Min dristige påstand er altså, at f.eks. store bloktilskud holder kirkerne nede som fattige og afhængige. Hvordan kan de egentlig for alvor tage ansvar for og ofre til de kirkelige opgaver og projekter, når de ved, at der er store pengesummer undervejs til at dække udgifterne? Hvorfor putte pengesedler i indsamlingskurvene, for før eller senere bliver kirkens programmer reddet via andre mere usynlige kanaler? Her er det interessant at tænke på de mange såkaldte uafhængige kirker i Afrika (Organisation of African Instituted Churches, hvilket er kirker, der ikke har et eller andet startpunkt i de historiske kirkesamfund i Vesten), som altså aldrig har modtaget missionærhjælp eller økonomisk støtte, der i en del henseender er mere levedygtige og fungerer godt.

Spørgsmålet om selvunderhold finder ikke sin løsning fra den ene dag til den anden. Det drejer sig om et komplekst problem, der også indeholder andre sider, end dem jeg her giver udtryk for. Men der er brug for en mentalitetsændring, en helt ny holdning. Den bør ikke baseres på en importeret kristendomsopfattelse, der blot reproduceres i den lokale sammenhæng. Derimod må den vokse ud af en undervisning, der tager afsæt i den kulturelle og sociale kontekst. Undervisningen må også omhandle, hvordan "vi selv her hos os" ansvarliggøres til givertjeneste, diakoni, forkyndelse, teologisk refleksion og undervisning osv. Der må på konkret måde tages livtag med giverstrukturer og den passive modtagerholdning, som har lagt dæmper på en sund udvikling i de unge kirker.

Hvis ikke nyskabte og uafhængige strukturer ser dagens lys, hvor der ses bort fra US dollars, Sterling pounds eller Euro, da bliver bevægelsen frem mod ny identitet, forvandlet grundholdning og selvunderhold aldrig en realitet. Reformation - og kontekstualisering - på kirkens liv, lære og lemmer er der behov for overalt i verden i dag. Skal jeg udpege - og sammenfatte - de konkrete forhold, der gør sig gældende på vejen til selvunderhold bredt forstået, så er det disse (jvf. også uddybningen af disse forhold hos Olsen 1994a og 1994b):

1. Det handler om *åndelig modenhed* og vækst. Der er da heldigvis mange eksempler på hæderlige og retskafne ledere, der har nedskrevet deres personlige ambitioner og opskrevet deres givertjeneste. Først

og fremmest har de givet sig selv til missionens tjeneste! De vil i undervisning og forkyndelse kunne pege på det troværdige alternativ og bane vejen for en mentalitetsændring hos de kristne og menighederne. Hvordan kan modningsprocessen styrkes? Det har i høj grad med en åndelig virkelighed at gøre.

2. Det vedrører også *strukturelle forhold* i kirkens arbejde. Især ledelelsesstrukturer. Mange kirker bygger på en fasttømret og forældet struktur. Det kan være nødvendigt, om end det er smerteligt, at ændre på disse overleverede forudsætninger og strukturer. En udgiftskrævende og tung ledelsesstruktur, vanskeligheder med at håndtere de ofte underskudsgivende projekter (som kirkeledere respektfuldt forsøger at holde liv i, fordi missionærer og donorer bidrag til deres tilblivelse) osv. må kritisk nyvurderes og omdannes. Mange præster og kirkeledere brænder det meste af deres energi af på projekter, som de ikke er uddannet til at lede og derfor ikke kan magte. Projekterne bliver byrdefulde og skaber splittelse. Lederne fremstår som dårlige eller halvdårlige virksomhedsledere.
3. Det handler også ansvarligt *husholderi* og sund økonomi. At rigdom hos os i Vesten også kan være et stort problem, skal vi ikke overse; jævnfør Jonathan J. Bonk's skarpe og solide analyse af den problematiske relation mellem mission og penge. Men her er hensigten at pege på, at de strukturelle forhold kan være vanskelige at ændre på alene af den grund, at de økonomiske tilskud blot har gjort afhængigheds-cirklen større eller mere ubrydelig. Eventuel hjælp må aldrig erstatte den lokale ansvarlighed og styrkelse af selvunderhold. Et sundt husholderi har meget sjældent grundlag i administration af fremmede midler. Udfordringen har positivt set med det første punkt at gøre. Husholderiet må ikke udvikle sig til de sure pligters tjeneste, men det må funderes på en indre, åndelig dimension. Det gælder overalt i verden, også hos danske missionsorganisationer. Denne dimension findes i den glade, frigjorte og frivillige givertjeneste. Det var virkeligheden på Moses' tid, hvor der skete store ting i tempeltjenesten (2 Mos 35,36). Det var på grund af glæden over Guds gerninger, at det lykkedes David og hans medledere at få de nødvendige midler til tempelborgen indsamlet (1 Krøn 29). Opbygningen af Jerusalems mure (Neh 3) og andre eksempler kunne også nævnes. En sund og

tillidvækkende administration af de økonomiske ressourcer virker animerende og visionsskabende på vej til selvunderhold.

Sponsorstøtte eller partnerskab?

Som det er forsøgt påvist ovenfor, handler det i høj grad om en motivationsskabende udvikling. Den adskiller sig ikke og kan ikke isoleres fra den fundamentale begrundelse for alt samarbejde i mission. Van Engen peger på betydningen af at leve det kald værdigt, som Jesus Kristus selv har givet os (Ef 4,1; jvf. Van Engen 2001:16ff). Hvad er værdighed og troværdighed i denne sammenhæng?

Spørgsmålet aktualiseres af de eksempler, der kan hentes forskellige steder fra på sololøb, egenrådighed og selvbeskyttelse i mission. Erfaringen af sololøbets konsekvenser for mission og evangelisering minder os i høj grad om manglende ansvarsfølelse, utroværdighed, spil af ressourcer osv. Jeg vil være forsigtig i min vurdering af den stadig voksende entreprenørvirksomhed i mission (nye autonome missionsinitiativer, enkeltmændigheders effektive og mere overskuelige engagementer i venskabsmændigheder osv.), men den skal også måles på den samme målestok som de gamle missionselskabers indsats. Alle engageret i mission bør seriøst overveje konsekvenserne af deres indsats. Det skal de nye former for samarbejde også gøre. Et testspørgsmål kunne være: Virker missionsindsatsen konkurrenceforyskydende og splittende i den lokale kontekst? Er vores bidrag alene et udtryk for ønsket om en direkte kontakt og nærhed til mission? Eller er de udtryk for en nødvendig gensidig afhængighed i et ægte partnerskab.

Mange forskellige former for hindringer og problemer kan gøre sig gældende i samarbejdet. Undersøgelser viser, at årsagerne ofte er knyttet til kulturforskelle (der skyldes mangel på kendskab til eller kundskab om dem, vi samarbejder med), mangel på ordentlig kommunikation, økonomi, personlige konflikter og mangel på klare mål. Når det gør ondt i samarbejdet, skyldes det sjældent teologisk uoverensstemmelse. Det er tit de ikke-teologiske faktorer, der nævnes som årsag til et haltende eller dårligt samarbejde. Tænker vi dette ind i nord-syd-relationerne, så er utilfredsheden faktisk ikke størst hos os i Vesten. Den er størst hos de ikke-

vestlige ledere i syd. Den hæftes ofte på manglende klarhed i aftalerne, utydelig definition af mål, manglende effektivitet i den fortløbende kommunikation mellem de samarbejdende organisationer osv. Opfatter man blot sit eget selskab som parthaver eller eventuelt sponsor, der ønsker indflydelse, og ikke som virkelig ligeværdig partner, så er det i sig selv 'velegnet' jordbund for alle de frustrerende ukrudtsplanter og skæve gevækster. Men i gode og sunde partnerskaber får disse planter ikke mulighed for at vokse sig store. De luges væk med det samme - eller i det mindste før de får lov til at kvæle et videre samarbejde. Problemerne identificeres i et tidligt stadium og løses før deres vækst.

Når jeg stærkt understreger betydningen af et ligeværdigt samarbejde i mission, hænger det selvfølgelig sammen med alle mulige former for paternalistiske og alfaderlige, autoritative holdninger, der fortsat frem til denne dag stikker sit hoved frem og vil tage magten i samarbejdsrelationerne. Men jeg vil godt her fremhæve den sproglige og betydningsmæssige baggrund for ordet *samarbejde*. Ordet *syn-ergein* betyder at arbejde sammen. Vi understreger ofte, at i forhold til Gud og frelsen er der ingen brug for samarbejde - synergisme. Men i arbejdsfællesskaber har vi brug for al god synergieffekt. Det reelle og saglige indhold i partnerskaber er deres positive bidrag til netop synergi i mission. Synergieffekten viser sig f.eks. ved, at 'output' som regel er større end de samlede 'inputs'. På denne vis afføder 'synergierne' masser af inspiration og velsignelse i vores egen menigheds- og arbejds kontekst. Gamle missionsvenner ved præcis, hvad det her handler om i deres egen tro og eget liv. Og de har et stort ønske om, at 'synergierne' i mission skal vokse sig store hos unge og nye generationer.

En mere indirekte dokumentation af partnerskaber og følgeskaber med synergieffekt i mission kan ske gennem følgende sammenligning. Denne liste bygger på et gruppearbejde ved en konference i Iguassu, Brasilien, for nogle få år siden. Missionsledere lavede 'brainstorming' på emnet. Listen omhandler de afgørende forskelle, der er mellem "sponsorship" og "partnership" i mission (Taylor 2000). Jeg betegner dem her under kategorierne 'sponsorskab' og 'partnerskab'- og vil gerne lade 'billedet stå et øjeblik' til kritisk overvejelse:

SPONSORSKAB

Penge
Kontrol
Donation
Hierarki
Pålagt vision
Korttids
Ensidig
Jeg - Du
Herredømme
Afhængighed
Forælder - barn
Mistænksomhed
Ulyksalighed

PARTNERSKAB

Gaver/ressourcer
Fællesskab
Deltagelse
Ligestilling
Delt vision
Varig
Gensidig
Vi
Samarbejde
Indbyrdes afhængighed
Ligemænd/-kvinder
Tillid
Glæde

En missiologisk og teologisk afrunding

Hvorfor bør vi søge ind i et forpligtende samarbejde i mission? Hvorfor kalder vi det partnerskaber og følgeskaber, for at tale med Danmissions nyligt udarbejde missionsdokument (Danmission 2002)? Jeg vil kort skitserer et par missiologiske og bibelteologiske perspektiver, der kan ophæve de negative erfaringer, som mange også kender fra samarbejdsrelationer i mission. Samarbejde i mission indebærer en gensidig insisteren på, at vi har brug for alle gaver og ressourcer til at udføre missionens opgaver.

1. I det *nære, lokale perspektiv* ser det sådan ud: To – eventuelt flere – heste kan trække et langt større og tungere læs end én hest. I missionens nære og daglige praksis må man trække på samme hammel, for nu at presse det hippologiske billede lidt mere. "En ven sliber [eller skærper] en ven", siger et afrikansk ordsprog. Det svarer til et ord fra Ordsprogenes Bog: "Jern slibes til med jern, det ene menneske sliber det andet til" (27,17). Et samarbejde forudsætter dog, at man kender hinanden og sammen får et harmonisk fællesliv op at stå. Adskillelse og splittelse derimod skævvrider eller ligefrem dræber det gode drev i arbejdet. Samarbejdstanken reflekterer en vision om harmoni i arbejdsrelationerne. Vi skal dog søge at se hindringerne og problemerne for samarbejdet i øjnene. Problemerne må løses på et tidligt tidspunkt.

Men lad visionen være bærende for praksis. "Hellere to end én", siger Prædikeren, "for hvis de falder, kan den ene hjælpe den anden op. Men ve den, der er alene! Hvis han falder, er der ingen til at hjælpe ham op" (Præd 4,9-10).

2. I det *større, globale perspektiv* har samarbejde gennem forpligtende partnerskaber en afgørende rolle at spille. Jeg har kort refereret til væsentlige sider af motivationen for at være sammen og i samarbejde i mission. De bibelske skrifter understreger kaldet til at arbejde sammen i enhed og enighed. Efterlever vi denne opfordring, lever vi, så det svarer til det kald, vi fik (Ef 4,1). Legeme-tanken er central for forståelsen af det globale fællesskab – *koinonia*. Legemet er ikke blot ét og en enhed, der karakteriseres også ved stor forskellighed. Vidt forskellige lemmer på Jesu Kristi globale legeme tilhører hinanden og arbejder sammen. Endelig: Jesus beder hele to gange i sin sidste bøn om, at hans efterfølgere må være ét, for at verden skal tro, at Faderen har udsendt ham (Joh 17,20-23)! Den kristne missions troværdighed og vidnesbyrd bygger på denne enhed i ham selv. Et manglende globalt perspektiv i mission gør os ikke blot fattigere, det grunder sig ligefrem på en stor misforståelse. Sidstnævnte kan i øvrigt let give næring til både isolationens egenrådighed og det kollektive sammenbrud i mission! Hermed amputeres og korrumpes vi i missionens globale netværkstjeneste!

Anvendt litteratur

- Baker, Ken. 2002. "The Incarnational Model: Perception of Deception", *Evangelical Missions Quarterly* 38 (1) January, 16-24.
- Bediako, Kwame. 1995. *Christianity in Africa: The Renewal of Non-Western Religion*. Edinburgh: Edinburgh University Press.
- Beyerhaus, Peter. 1956. *Die Selbständigkeit der jungen Kirchen als missionarisches Problem*. Studia Missionalia Upsaliensia I. Barmen: Verlag der Rheinischen Missions-Gesellschaft.
- Bonk, Jonathan J. 1991. *Missions and Money: Affluence as a Western Missionary Problem*. Maryknoll: Orbis Books.
- Borthwick, Paul. 1999. "What local churches are saying to mission agencies", *Evangelical Missions Quarter* 35 (3) July, 324-30.

- Bush, Luis, and Lorry Lutz. 1990. *Partnering in Ministry: The Direction of World Evangelism*. Downers Grove: InterVarsity Press.
- Butler, Phil. 1995. *Partnership: Accelerating evangelism in the 90's*. Seattle: Interdev.
- Danmission. 2002. "Følgeskab i vidnesbyrd og tjeneste: Missionssyn og målsætninger for Danmissions indsats i Afrika, Asien, Mellemøsten og Danmark". Hellerup.
- Fox, Frampton F. Fox. 2001. "Partnership – More than a buzzword", *Evangelical Missions Quarterly* 37 (3) July, 294-304.
- Interdev. 1998. *The Power of Partnership*. Seattle: Interdev.
- Kiogora, Timothy G. 1993. "Whither signs of hope in Eastern Africa? Paper presented to the World Council of Churches' Consultation in Moshi, Tanzania, September 5-12, 1993". Foredrag, ikke publiceret.
- Kirk, Andrew F. 1999. *What is Mission: Theological Explorations*. London: Darton, Longman and Todd.
- Olsen, Jørn Henrik. 1994a. "Selvunderhold eller afhængighed?", *Budskabet – tidsskrift for bibelstudium, trosliv og mission* 130 (2), 54-56.
- Olsen, Jørn Henrik. 1994b. "Vejen til selvunderhold", *Budskabet – tidsskrift for bibelstudium, trosliv og mission* 130 (4), 67-69.
- Olsen, Jørn Henrik. 2001a. *Kristus i tropisk Afrika – i spændingsfeltet mellem identitet og relevans*. Uppsala: SIM.
- Olsen, Jørn Henrik. 2001b. "Bible Study: Working Together in the New Millennium", *Harmony: Working Together in the New Millennium*. Joint Plans 2001-2003: 4th LMC Assembly Resolution. Arusha: Lutheran Mission Cooperation Tanzania, 31-35.
- Rheenen, Gailyn Van. 2002. "Using Money in Missions: The Good, the Bad, and the Ugly", *Evangelical Missions Quarterly* 38 (1) January, 38-45.
- Rickett, Daniel. 2002. "Fine-Tuning Financing: Principles of Giving and Receiving in Missions Partnerships", *Evangelical Missions Quarterly* 38 (1) January, 28-35.
- Schwartz, Glenn J. 1993. "It's time to get serious about the cycle of dependence in Africa", *Evangelical Missions Quarterly* 29 (2) April, 126-30.
- Taylor, William D., ed., 1994. *Kingdom Partnerships for Synergy in Missions*. Pasadena: William Carey Library.
- Taylor, William D., ed. 2000. *Global Missiology for the 21st Century: The Iguassu Dialogue*. Grand Rapids: Baker Academic.

- Van Engen, Charles. 1999. "Theological Diversity: Working Together",
Paper presented at Triennial Leadership Conference '99.
- Van Engen, Charles. 2001. "Toward a Theology of Mission Partnerships",
Missiology: An International Review XXIX (1) January, 11-44.

Jørn Henrik Olsen, cand.theol., PhD, adjunkt og forsker på Københavns Universitet (siden 1995). Undervisningsleder på Brødekirkens Præsteseminarium i Mbeya, Tanzania (1986-94). Har bl.a. Skrevet afhandlingen "Kristus i tropisk Afrika - i spændingsfeltet mellem identitet og relevans (Uppsala: SIM, 2001)".

Følgeskabets teologi

Af missionssekretær Harald Nielsen, Danmission

Gennem de sidste ca. 5 år er partnerskabstænkningen suppleret med begrebet følgeskab. Harald Nielsen tegner i det følgende nogle enkle streger til de teologiske refleksioner over dette begreb, ligesom de to følgende artikler kredser omkring samme emne.

Ved sammenlægningen af Dansk Santalmission og Det Danske Missions-selskab pr. 1. januar 2000 til Danmission blev det besluttet, at de to gamle selskabers arbejde skulle fortsætte uændret i en foreløbig 3-årig periode. For den første periode blev der udarbejdet et missionsdokument: "Missionssyn og Målsætninger 2000-2003".

Allerede i 2000 tog man i bestyrelse og ledelse fat på udarbejdelse af et nyt missionsdokument, der samtidig skulle vise en gennemtænkning af det fælles missionsarbejde i Danmission. Som første skridt i denne proces blev konsulent, PhD, Mogens Mogensen ansat til at foretage en uvildig evaluering af tre af Danmissions arbejdsområder: Tanzania, Cambodja og Pakistan. Denne evaluering forelå ved udgangen af 2001. Desuden har Danmissions tidligere vicegeneralsekretær, Jørgen Nørgaard Pedersen, den nuværende missionssekretær for Indien og Nepal, dr. Thomas Batong, Filippinerne, samt nuværende generalsekretær Mogens Kjær bidraget med en række mindre evalueringer og analyser.

Det foreløbige dokument, "Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste"¹ blev fremlagt og godkendt på Danmissions repræsentantskabsmøde i september 2002 og har siden været genstand for en mere grundig behandling i bestyrelse og bagland - bl.a. ved en international missionskonference på Liselund ved Slagelse i slutningen af januar 2003².

¹"Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste" - Danmission 2002, kan down-loades fra www.danmission.dk

²De vigtigste indlæg fra denne konference vil kunne læses i magasinet DANMISSION 3/2003.

Dokumentet forsøger at præcisere og uddybe nogle af de samarbejdsmodeller, der er udviklet gennem årene i de to gamle missionselskaber. I det følgende skal gøres rede for essensen i den bagvedliggende teologi.

4-selv og 4-sammen

Helt tilbage i midten af det 19. århundrede udviklede generalsekretæren for det britiske Church Missionary Society, Henry Venn, sine teser om de tre "selver" i mission: 1) selv-underhold, 2) selv-styre og 3) selv-udbredelse. Ideen bag disse teser var, at missionen skulle føre frem mod etableringen af nye kirker, der skulle være selvstændige kirker, frigjort af den kirke, der ved sine missionærer og evangeliets forkyndelse havde lagt grunden til dem. Ikke mindst efter den kinesiske revolution i 1949, da det blev umuligt for vestlige missionærer at leve og arbejde i Kina blev 3-selv-bevægelsen markant i missionstænkningen. Men også i forbindelse med opløsningen af de store kolonimagters herredømme i Afrika og Asien kom disse principper til at spille en væsentlig rolle.

Også i Danmissions to foregående missionselskaber har man holdt sig til 3-selv-principperne - efterhånden udvidet med det fjerde princip: *selvudvikling af teologi*, inspireret af den teologiske udvikling af kontekstuel teologi.

De fire selver har haft stor betydning for vore partnere i Asien og Afrika i selvstændiggørelse af kirkerne. Men efterhånden har de også afsløret afgørende problemer for udviklingen af et kommende samarbejde. For omend principperne er smukke, er virkeligheden ikke så hurtig i vendingen, hvilket har betydet, at de unge kirker ikke har været stærke nok til at bære sig selv uden støtte fra deres gamle partnere.

Derfor taler missionsdokumentet om både 4-selv og 4-sammen. Det må ikke ske som et skalkeskjul for, at nu vil Danmission igen ind og have hånd i hanke med administration, beslutningsproces og økonomi i partnerkirkerne. Udviklingen kan ikke og må ikke skrues tilbage. Det vil være utilgiveligt, hvis imperialismen får en renæssance ad bagdøren via disse tanker.

Men Danmission erkender sit medansvar for, at de kirker, som gennem vore missionærer hørte forkyndelsen til omvendelse og dåb, oplever vennskabets omsorg og opbakning og sammenhold i de unge kirkers ofte tunge kamp for at overleve i en verden, hvor mange kapitalstærke "good-doers" fra Vesten bomber dem med økonomiske og åndeligt overlegne tilbud. Derfor lyder de unge kirkers bøn til deres gamle partnere om at stå sammen med dem i kampen og give dem den opbakning, de trænger så hårdt til.

Partnerskab - følgeskab

Ordet partnerskab fandt sin vej ind i økumenisk tænkning fra dets oprindelse i forretningsverdenen (business partners) via 1920'ernes kolonidiskussioner, da briterne ønskede at beholde kontrollen over kolonierne samtidig med, at de gav dem visse frihedsrettigheder. Fra det politiske sprogbrug gled ordet partnerskab med over i den missionale sprogbrug og kom til at udtrykke den virkelighed, at de vestlige missionselskaber gav kirkerne i Afrika og Asien deres frihed, men samtidig beholdt en væsentlig grad af indflydelse. På trods af ordets signalering af lighed, viste virkeligheden sig hurtigt at blive en anden. Man tilsluttede sig den tanzanianske biskop Josiah Kibira, der formulerede ligestillingen på denne måde: *"Ingen kirke er så fattig, at den ikke har noget at dele med andre, og ingen kirke er så rig, at den ikke kan modtage noget fra andre."* Så rigtigt det var og er, kan det dog ikke fjerne ulighederne mellem kirkerne i syd og nord. De gamle kirkers overlegenhed i økonomi, teologi og erfaring var så markant, at det var svært for de unge kirker at komme til orde. Der blev aldrig i missionselskabernes og kirkernes bagland i nord gjort rigtigt op med det klassiske missionssyn, der gik ud fra, at det var os i nord, der havde noget at give, og dem i syd, der måtte modtage.

Men ved indgangen til det 21. århundrede ser verden meget anderledes ud end i 1960. I dag lever omkring 2/3 af verdens kristne i Afrika, Asien og Latinamerika. Kirken er ikke længere en kirke *for* fattige, men *af* fattige. Dertil kommer, at Asiens og Afrikas teologer og kirkeledere i den sidste generation har nået et teologisk niveau, der mindst svarer til de gamle kirkers niveau. På dette område er de gamle kirker ofte ved at komme bagefter. Og endelig er kristendommen i samme periode gået

tilbage i de gamle kristne lande, også i Danmark. Det betyder, at et voksende antal etniske danskere i dag ikke tilhører nogen kirke eller kristent trossamfund. Hertil kommer den voksende gruppe af ny-danskere med en anden religion, primært islam.

Der er altså et påtrængende behov for at videretænke de ideale tanker om partnerskab i et nyt århundrede. En kraftig opfordring hertil fik vi af generalsekretæren for nord-vest synoden i Den Evangelisk-Lutherske Kirke i Tanzania, dr. Fidon Mwombeki, der under samtaler med Danmissions daværende formand og generalsekretær i sommeren 2001 bl.a. sagde: "Vi har ikke brug for, at I sender missionærer som "gab-fillers", men til at følges med os på vejen, så vi har nogle at udvikle os sammen med."

Følgeskabets teologi

Der er to væsentlige missionale tekster i Det Nye Testamente, som beskriver disciplenes situation den første påskedag om aftenen. Begge beskriver en tilstand af frygt eller frustration samt en isolation fra den jødiske virkelighed i Jerusalem denne aften. Og begge beskriver missionens vendepunkt inkarneret i Kristi nærvær (realpræsens).

Den ene tekst står hos evangelisten Lukas (kap. 24) og beskriver de to frustrerede disciple, der flygter fra Jerusalem hjem til landsbyen Emmaus. Den anden står i Johannesevangeliet (kap. 20) og fortæller om disciplene, der af frygt for jøderne havde lukket sig inde bag låste døre.

Til de to disciple på vej til Emmaus kommer den opstandne og slår følge - og de kender ham ikke. Men han lytter til deres frustration, tolker de gamle profeter kontekstuellet med udgangspunkt i de sidste dages begivenheder og åbenbarer sig til sidst for dem, da han velsigner brødet i deres nadvermåltid.

*For øjet skjult, for hånden tom
du vandrer i din helligdom,
men kendes dog på røsten din,
når du velsigner brød og vin. (DS 426,4)*

“Og de brød op med det samme og vendte tilbage til Jerusalem, hvor de fandt de elleve og alle de andre forsamlet, som sagde: “Herren er virkelig opstået, og han er set af Simon.” Selv fortalte de, hvad der var sket på vejen, og hvordan de havde genkendt ham, da han brød brødet.” (Luk 24,33-35)

Tilsvarende hører vi hos Johannes om disciplene i deres eksistentielle nederlag. De havde knyttet al deres håb til Jesus af Nazareth. Nu var han død. Og selv om de havde stået om morgenen ved den tomme grav, troede de det vel dybest set ikke? Derfor låste de sig inde af frygt for jøderne. Da står Kristus midt iblandt dem og lyser sin fred over dem, idet han viser dem sine naglemærker. De får syn for sagn. Den døde er inkarneret iblandt dem - realpræsent. Og han sender dem med ordene: “Som Faderen har udsendt mig, sender jeg også jer.” Derpå indblæste han sin Helligånd i dem og udstyrede dem med den apostoliske autoritet til at forlade synder (jvf. Matt 16,19).

Missionens autoritet er forankret i den opstandne Kristus - ikke i de frygtende og frustrerede disciple, hverken i historie eller nutid. I vor svaghed og manglende tro kommer Kristus og slår følge med os og udlægger Skriften for os. Samtidig sender han os til vor næste: “Som Faderen har udsendt mig....” Følgeskabet er en del af sendelsens dimension.

4-sammen og følgeskab er altså ikke erstatninger for 4-selv og partnerskab, men en udbygning af disse begreber set i lyset af den ekklesiologiske forståelse af menigheden som Kristi legeme (1 Kor 12). I legemet tager det ene lem ikke magten fra det andet lem, men lemmerne lider sammen og glæder sig sammen. Det betyder, at der i den kommende tid i såvel Danmissions bestyrelse og ledelse som i partnerkirkerne må arbejdes intensivt med at opfylde ligeværdigheden på trods af økonomiske og andre skævheder. Missionsdokumentet er sig disse faldgruber bevidst, men anviser ikke hvorledes man undgår dem. Det ligger op til de kommende års handlingsplaner at gøre.

Litteratur:

- Bosch, David. J, 1991, Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission. Maryknoll: Orbis Books.
- Danmission: Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste.
- Funkschmidt, Kai M., New Models of Mission Relationship and Partnership, i International Review of Mission, Vol. XCI No. 363, October 2002, p.558-576.
- Newbegin, Lesslie, 1995, The Open Secret. SPCK, London
- Nielsen, Harald, 2002, Tro møder Tro, København, Unitas Forlag
- Nissen, Johannes, 1996, Ordet tog bolig iblandt os, København, Anis.
- Shenk, Wilbert R., 1999, Changing Frontiers of Mission, Maryknoll, Orbis Books
- Taylor, John V., 2000, Det fortsatte mandat, København, Unitas Forlag.

Harald Nielsen, cand.theol., var fra 1996-2002 generalsekretær i Det Danske Missionsselskab/Danmission og spillede en central rolle ved sammenlægningen mellem Dansk Santal Mission og Det Danske Missionsselskab, ligesom han ledede det indledende arbejde med udformningen af Danmissionens nye missionsdokument.

Var 1997-2000 formand for biskoppernes Islam-udvalg, og er i dag missionssekretær for islam i Danmission samt redaktør af Ny Mission.

Følgeskab i mission

Af direktør, pastor Bonnie Jensen, ELCA-GD

I 1999 vedtog Evangelical Lutheran Church of America et nyt missionsdokument, hvor man søgte at give partnerskabstanken en dybere dimension ved indførelsen af begrebet "følgeskab" (Accompaniment). Forfatteren reflekterer i denne artikel over selve begrebet "følgeskab", og hvilken betydning det får i praktisk missionsarbejde fremover.

Der er mange stærke partnere, som vi i dag vandrer sammen med i Guds mission. Den virkelighed, at vi har relationer og samarbejde med disse partnere, især dem fra syd, er en væsentlig gave til den internationale mission i dag. Guds Ånd bevæger sig gennem denne mangfoldighed af partnere. En stor udfordring for missionselskaber i Vesten¹ er det behov, der er for selvbevidst at forpligte sig til at overskride de mønstre og den skæve magtbalance, der tidligere har karakteriseret nord-syd og vest-øst relationerne.

Sende og modtage i mission

Missionens handling er ikke blot at sende og tage afsted. Det er også et spørgsmål om at blive inviteret, budt velkommen og modtaget. Hvis der kun lægges vægt på sendelsesmotivet, er der en tendens til at gøre andre til objekter for vor mission, i hvilken den sendte person er den primære aktør. Vestens missionshistorie har ofte været sammenvævet med koloniale erobringer. Af den grund ønsker vi at advare mod at falde tilbage til den koloniale mentalitet, hvor missionæren (den sendte person) kommer ind i en andens territorium eller kontekst belæst med magt og privilegier, og giver noget (evangeliet om Jesus) til mennesker, som behøver, hvad missionærerne bringer. Det er tværtimod vigtigt at anerkende, at den

¹"Vesten" og "vestlig" anvendes i denne artikel om landene i Vesteuropa, Nordamerika, Australien og New Zealand.

Treenige Gud, Fader, Søn og Helligånd, allerede har arbejdet dér forud for dem, der blev sendt.

Fortællingen om Cornelius og Peter i ApG 10 er et godt eksempel på, at Gud var virksom i Cornelius, længe før der kom en missionær. Cornelius var *“from og gudfrygtig....gav folket mange almisser og bad bestandig til Gud.”* (ApG 10,2). Missionæren, Peter, var en person, som blev inviteret, budt velkommen og modtaget. Missionæren bliver selv *“evangeliseret”* og forandret ved sine oplevelser med Cornelius, og allerede i sin oplevelse med Gud før han gik til Cornelius. Peter behøvede en omvendelse. Han havde brug for en ny forståelse af Cornelius, før han blev i stand til at dele evangeliet med ham.

Indkapslet i det apostoliske kald (at være sendt) er værtens gæstfrihed og den fremmedes autoritet. Det apostoliske fællesskab er et fællesskab, der ikke er etableret eller statisk. Det er en proces med to parter - på den ene side én, der bliver sendt og budt velkommen, og på den anden side én, der skal modtage og byde velkommen. Personen, som er sendt, er inviteret ind i en andens liv, og sammen deler de vidnesbyrdet med hinanden. I relationen sende-modtage tager Guds forsonende og forløsende gerning plads.

Følgeskab kalder på forandring

Forpligtelsen til følgeskab indleder en proces, hvor man lærer og forandrer sig gennem dynamiske, respektfulde og forskelligartede relationer med partnere, som man går side om side med i mission. Den gensidige vandring kan begynde at udfylde kløften mellem følgeskabets intentioner og dets praktiske udførelse. Tillad mig at fremføre nogle iagttagelser, der er baseret på erfaringer gjort af Evangelical Lutheran Church of America (ELCA) i dets bestræbelser på følgeskab.

For det meste har partner-kirkerne i syd og øst budt velkommen til ønsket om at ændre den magtbalance, som tidligere har karakteriseret forholdet. Engagementet skaber mere gennemsigtighed og samtale angående de vestlige missionselskabers dominans.

Men følgeskab er mindre effektivt og kræver mere stabsarbejde. Det forudsætter, at man vil konsultere og afklare med partner-kirken, før missionsafdelingen tager beslutninger eller går i gang på egen hånd. Følgeskab forstærkes gennem mere bevidst feedback fra dem, som missionselskabet tidligere har domineret eller har udelukket fra beslutningsmagten. Der er et voksende antal kirkeledere, der er villige til at fortælle sandheden uden hensyn til konsekvenserne. En langvarig praksis hos missionselskaberne i Vesten, har været at "straffe" dem, som udfordrede dem. De værste er truslerne til at fjerne økonomisk støtte, hvis partner-kirken ikke imødekommer missionselskabets ønsker eller normer. Kirkeledere er en utrolig gave til Kristi mission, når de er villige til at indgå i diskussion med og påtage sig slæbet med at opdrage og udfordre de vestlige missionselskaber. Missionselskaber har brug for at lære kunsten at være stille og lytte til disse ledere om, hvorledes vi alle kan blive mere effektive sammen – i vores relationer og i vores tjeneste i Kristi mission.

Følgeskab forudsætter fælles beslutningstagning begge veje. Hvornår vil vestlige missionselskaber inkludere repræsentanter fra deres internationale partnere ved beslutningsbordet? Missionselskaberne har længe været med i de fælles missionsbestyrelser i de kirker, som de har dannet. Men hvornår vil kirkerne i Vesten invitere deres globale partnere med ved bordet, for at de kan ledsage dem i deres strategier for mission i Vesten eller fælles beslutninger om, hvorledes man skal anvende pengene (en af de mange gaver, som tilhører hele Kristi legeme)?

En overordnet udfordring er behovet for uddannelse af baglandet og missionsorganisationernes givere. I ELCA er der stadig kirkemedlemmer, som tænker om mission efter det gamle paradigme, hvor missionsorganisationen er initiativtager og den primære beslutningstager vedrørende mission i en andens land. Den pædagogiske opgave er at overvinde den imperialistiske og paternalistiske tænkning og opførsel, for at opbygge åbenhed og forståelse blandt vore medlemmer til "at modtage" det kristne vidnesbyrd i andre egne af verden. Der skal også ske en forandring i baglandets forståelse af missionærrollen i den nutidige globale mission, der betyder, at missionæren for det meste må tjene under supervision af en lokal leder og for det meste ikke skal lede det evangeliserende arbejde. Denne aktivitet er overtaget mere og mere af kirkerne i syd –

inklusive Syd-Syd missionærer, der understøttes økonomisk af vestlige missionselskaber.

Der er sket en vigtig forandring i nutidens missionæridentitet. I de fleste tilfælde er missionærens opgave at assistere og uddanne. Sædvanligvis skal missionæren ikke længere repræsentere missionselskabet over for den lokale partner – eller repræsentere den lokale partner over for missionselskabet. For nogle missionærer vil dette føles som tab af en strategisk rolle, som var vigtigere for nogle årtier siden. Det er absolut en formindskelse af den magt og indflydelse, som missionærerne tidligere havde. Udviklingen af lokalt lederskab og uafhængige kirker understreger succes'en af missionærernes arbejde. Det betyder yderligere, at de fleste vestlige missionærer vil trække sig lidt til side eller ligefrem forlade deres position for at de lokale ledere kan få plads til at udføre deres lederskab uden indblanding fra udenforstående. Med nedgangen i antallet af missionærer, vil nogle missionærer ligefrem være de eneste udlændinge på et sted. Dette betyder, at missionærerne har brug for at lære at modtage deres pastorale støtte og fællesskab fra lokale ledere og mennesker (og ikke fra andre missionærer).

En afsluttende udfordring er forandringen blandt nogle af de internationale partnere i syd. De fleste partnere er ivrige efter at tage imod de dynamiske magtforandringer, som følgeskabet bringer med sig. Men samtidig mener de også, at gamle sår trænger til at blive helet. Overherredømmets lange historie må overvindes. Nogle partnere har internaliseret undertrykkelsen og fortsætter den gensidige afhængighed med de vestlige partnere. Det kræver et enormt stykke arbejde fra begge parter side at overvinde denne afhængighed og de veletablerede mønstre af imperialisme, hvid racisme og 'indoktrineret' undertrykkelse. Efterhånden som vi bevæger os mod en mere sund indbyrdes afhængighed og lærer at følges ad med gensidighed og indbyrdes udveksling, vil Guds mission i Jesus Kristus blive forstærket.

Bonnie Jensen (M.Th.) er direktør for Evangelical Lutheran Church of America - Global Devison, der samarbejder med flere danske missionselskaber i såvel Asien som Afrika. Hun var en central person i udarbejdelsen af ELCA's missionsdokument fra 1999, og har været en kritisk medlæser på Danmissions nye missionsdokument. Bonnie Jensen har et indgående kendskab til danske forhold og deltog i januar 2003 i Danmissions missionskonference på Liselund, Slagelse.

Partnerskap og accompaniment

Kommentarer og input til diskusjonen om framtidige modeller for samarbeid i misjon?

Ved generalsekretær Kjetil Aano, Det Norske Misjonsselskap

Der arbejdes i disse år med nyformuleringer i missionsteologien. Partnerskab og Følgeskab er to af de begreber, der i disse år er i spil for at forsøge at formulere så præcist som muligt missionens væsen i spændingen mellem en fortid båret af koloni-kulturen, der var fremtrædende også i vækkelsesteologien og en nutid kendetegnet ved partnerkirkernes selvstændighed og dog stadige økonomiske og åndelige afhængighed. Forfatteren reflekterer i denne artikel over de to begreber set i lyset af praktisk missionsarbejde.

Mission i forandring

I 1991 kom misjonsteologen David Bosch med sin i dobbel forstand store bok: *Transforming Mission. Paradigm Shifts in Theology of Mission*. Dette er et framtidrettet verk der Bosch tar opp de fleste spørsmål som utfordret vestlige misjonsorganisasjoner den gang – og som vi utfordres av også nå, et godt tiår senere.

Likevel er det påfallende at man leter forgjeves etter begrepene 'partnership' og 'accompaniment' i bokens index over emner. Heller ikke i den seks sider lange og detaljerte innholdsfortegnelsen finnes begrepene.

Det påfallende er ikke at begrepene er fraværende. Men at de på tross av sitt fravær hos Bosch, er blitt bortimot allestedsnærværende i den misjonsteologiske debatt og litteratur i tiåret som er gått siden 1991. Noen få eksempler er tilstrekkelig:

- ELCA's (Den lutherske kirken i USA) misjonsdokument er Accompaniment blitt selve hovedordet.
- IECLB (Den evangelisk lutherske kirke i Brasil) har utviklet et misjons-

dokument med tittel: "Recreating and Creating Congregations Together", og her er 'accompaniment' et sentralt begrep, selv om det i hovedsak er knyttet til det diakonale aspektet ved misjonsforståelsen.

- Danmissions arbeid med et nytt misjonsdokument er fokus satt ved begrepet "føljeskap" – en dansk oversettelse av det samme.
- Det Lutherske Verdensforbunds arbeides det iherdig med et nytt Mission Document. I det foreliggende utkast representerer 'partnerskap' en grunnstruktur for hvordan det tenkes om misjon, og hva som tenkes om det. Videre er hele grunntonen i dokumentet preget av erfaringen fra Luk 24: Jesus går sammen med disiplene gjennom deres vanskelig dager. Selv om ordene ikke er like ofte brukt, er selve saken de representerer, sentral.

Der er også koblingen til Bosch's bok. Hans framstilling starter med en grundig bibelteologisk gjennomgang (del 1). Deretter følger en presentasjon av det han kaller historiens forskjellige misjonsparadigmer (del 2). Så gyver han løs på samtiden, og hans utfordring er å presentere mursteinene i byggverket "Relevant Missiology" (del 3).

Et av de punkt som er fascinerende med Bosch' tilnærming, er at han ikke primært ser ulike misjonsteologier som motsetninger eller som problem. Han ser det som et stort samspill, der de ulike tradisjoner ivaretar vesentlige aspekt, som sammen gir en helhet.

Han har med andre ord en tilnærming der partnerskap og medvandring ikke bare blir teologiske honnørord, men blir en metode både for hans teologi og for hans eget arbeid.

I det ligger etter mitt skjønn både disse nye begrepenes styrke, men også deres avgrensning. Men la meg først ta en liten omvei.

Samme tekst, ny con-tekst

Hvorfor oppstår alle disse nye begreper og verbale konstruksjoner? Hvorfor kan vi ikke holde fast på de klassiske formuleringer som : *Gå derfor ut!*, og *Like til verdens ender?* Hvorfor kan vi ikke lenger benytte god gammel terminologi som i sangene *Seirende og for å seire* og *Fremad Kristi*

Hærmenn? Og hvorfor tør vi eller vil vi ikke benytte metaforer som jo er sentralt bibelske, som *lys-mørke*, *liv-død*? Eller kan vi det? Teksten er jo den samme som før.

Vår utfordring som misjonsselskaper er at selv om teksten er den samme, har vår kontekst forandret seg. Og vi leser alltid teksten og hører budskapet i lys av våre omgivelser. Følgende tre endringer er påtakelige i vår samtid:

Nytt verdensbilde: Den vestlige verden har ikke lenger i kraft av sin kultur, historie eller sivilisatoriske overlegenhet rett til å dominere resten av verden slik den gjorde gjennom hele det koloniale prosjekt. Ettersom det var de kristne nasjoner som sto for dette prosjekt, ble kirke og kristendom mer eller mindre en integrert del av prosjektet og fungerte mer eller mindre som en etisk og ideologisk legitimering av det vestlige ekspansjonsprosjekt. Samtidig var misjon og kirke ofte den eneste røst som hevet seg i protest mot ideologiske grunnlag som bygde på et gradert menneskesyn, og mot dets eksesser. (Se f.eks. Adam Hochschild: *King Leopold's Ghost*, 1998 - et tydelig og grusomt eksempel på både prosjekt, eksesser og protest).

Kulturskifte. Fra moderne sannhetssøkende framtidstro til post-moderne materialistisk café- og opplevelseskultur. Jeg arbeider til daglig i en frivillige kristen organisasjon. Den har fortsatt stor medlemsbasis, men vi merker likevel en sterk endring i måten ting skjer på. Vi rekrutterer ikke lenger personer til livslangt medlemsskap, men til medvirkning i nettverd, og de stiller hele tiden spørsmålet: Fungerer det? For meg? Enkelt sagt: Det vi opplever fungerer før, fungerer ikke på samme måte lenger.

Samtidig er vi i ferd med å oppleve noe bortimot et globalt *religionsskifte*: Kristendom har ikke lenger sin tallmessige basis i den vestlige verden, men i sør. Den kristne religion er ikke lenger på entydig måte knyttet til vestlige samfunn. Dette merkes også i land hvor kirken har en uomtvistelig posisjon både formelt og reelt, som Danmark og Norge. 1000 års kristen historie er ikke over eller uten verdi. Men vi ser dårlig om vi ikke ser at den naturlige kobling mellom statsmakt og religion i Vesten, er i ferd med å feies bort. Verden er ikke lenger på entydig måte delt inn i en

kristen del med "Christian Nations" og en ikke-kristen del med "Non-Christian Nations". Et slikt verdensbilde preget (de protestantiske) kirkenes selvforståelse gjennom store deler av 1900-tallet. Og en slik virkelighet gjennomsyret visjonen fra de store misjonsstrategiene fra 1900-tallet, og som preget de store misjonkonferanser f.eks. i Edinburgh i 1910. Den andre siden av religionsskiftet er vår egen "suksess". I dag finnes det asiatiske misjonsselskaper som har utsendt flere tusen misjonærer. NMS samarbeider med afrikanske misjonsselskaper med arbeid i mange av Europas storbyer, og som blant annet har egne ansatte med ansvar for å følge opp misjonærbarna!

Tekstuell og kontekstuell

Vi lever med andre ord i en verden der mye forandrer seg, og forandrer seg hurtigt. I tre år har jeg nå vært generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap. Vi var midt inne i en sørre omstillingsprosess da jeg overtok. Det umiddelbare målet var å skape forenklede og mer effektive strukturer – vår samtid krever effektivitet!

Ganske fort oppdaget jeg at årsaken til disse viktige, og krevende prosesser er dypere enn som så. Vi leter etter modeller som er vår samtids, som springer ut av vår forståelse av det samme misjonsoppdrag som inspirerte våre formødre og -fedre, og som samtidig kommuniserer med og gjenspeiler et verdensbilde som er vårt, et verdensbilde som tar hensyn til de dyptgripende endringer som jeg tegnet bilde av over.

Videre oppdaget jeg at dette var ikke noe NMS var alene om. Overalt møter jeg den samme virkeligheten: Misjonsselskapene i Vesten er oppe i store omorganiseringer. Og det dreier seg ikke bare om at de blir mindre, selv om det også er en realitet for mange. Det dreier seg heller ikke bare om en trend innen ledelsesfilosofi, hvor enhver må omstrukturere til enhver tid.

Det dreier seg primært om søke ord som kan uttrykke teologiske sannheter med vårt samtids språk og om å søke strukturer som gjenspeiler vår måte å forstå og tenke strukturer på, og som kan være sanne uttrykk for de handlinger vi ønsker skal være våre.

I disse prosesser er begrepene *partnerskap* og *medvandring* viktige. For de ivaretar flere elementer ved dette arbeidet.

- De uttrykker bibelske begreper for den gjensidighet som vi opplever og lever med .
- De er uttrykk for strukturer som gjenspeglar en virkelighet der vi ikke lenger er leverandører av relionsoppllysning og sivilisatoriske verdier til en formørket verden, men der vi likevel har et budskap å formidle og en fortelling å fortelle.
- De er bærere av modeller som er bibelske, som vi gjenfinner i de grunnleggende strukturer i vår tro og i det verdensbilde vår tro skaper i oss og rundt oss.
- De kan representere modeller som også kommuniserer med samtiden og dens livsforståelse, samtidig som de ivaretar viktige anliggender for oss.

Kontekstuell og universell

Hvilke anliggender er så det? La meg peke på noen ganske få teologiske poeng som begrepsparet kan målbære.

Misjon er vitnesbyrd i ord og gjerning om gode nyheter til mennesker som ikke er kjent med budskapet, helt sentralt, slik det uttrykkes i Apgj.1.8: *Dere skal være mine vitner i Judea, Samaria og like til jordens ender.* Et vitne er ikke troverdig på egen hånd. Det forutsetter alltid et samspill – et partnerskap. I blant kan paralleller til den sekulære verden være nyttige.

NMS fører for tiden en rettssak mot den norske stat. (Det dreier seg om helt trivielle saker som tolking av norske skateregler for personer bosatt i utlandet, men det dreier seg om betydelige økonomiske verdier.) I arbeidet med denne saken rådfører jeg meg med vårt advokatfirma. Der har jeg å gjøre med en som går med meg hele veien. Derfor vil jeg vite hvem han er, han som skal være min talsmann. Er han *partner*, eller bare juniormedarbeider?

Vitner trenger partnere. Misjon er partnerskap – og det primære partner-

skap står den levende og oppstandne Herren Jesus for. Når vi er *partners in mission*, gjør vi det alltid i forlengelsen av oppstandelsens realitet. Herrens hemmelige medvandring er en rød tråd gjennom hele det lukanske historieverk.

Men også i den klassiske, vestlige misjonsbevegelses kjerneord hos Matteus, er dette et sentralt og ofte noe oversett aspekt. Vi har riktig nok mange ganger lest: *Og se, jeg går med dere, alle dager, like til verdens ender* (Mt 28, 20), men vi har kanskje ikke sett hvor sterkt 'accompaniment'-dimensjonen understrekes her?

Misjonsbefalingen heter på engelsk "The great Commission." Legg merke til begrepet "com-mission" (med-misjon). Jesus er med andre ord den primære com-missioner, med-misjonær og medvandrer.

Hvis vi så springer til Lukas' vidunderlige, fortattede fortelling om de skuffede vandrere på vei til Emmaus, ser vi det samme igjen: *...da ble øynene deres åpnet, og de kjente ham igjen; men han ble usynlig for dem* (Luk 24,31). Hele poenget her er at den usynlige medvandrer synliggjøres gjennom vår medvandring. Den store com-mission krever synlige com-missionærer, med-misjonærer, synlige medvandrere på veien.

Begrepene 'partnerskap' og 'accompaniment' er viktige fordi de holder oss fast i den livsnøvendige spenning mellom det kontekstuelle og det universelle. De er uttrykk for en kontekstuell teologisk forståelse av misjonsufordringen. Et budskap som ikke er kontekstuellt, mangler bakkekontakt og blir irrelevant. Men samtidig knytter de til kirken universalitet både geografisk og over tid. Det er like vesentlig, for et budskap som bare er kontekstuellt, er rett og slett uinteressant og blir i verste fall destruktivt, fordi det mangler kritiske korrektiver utenfra.

Det kontekstuelle må med andre ord alltid brytes mot det universelle. Ellers blir budskapet uinteressant og innelukket. Og vi når aldri det universelle uten gjennom en kontekstualisering. Bare slik kan man unngå selvrettferd og kulturhovmod.

Jeg finner med andre ord at begrepsparet partnerskap og medvandring/accompaniment er velegnet til å uttrykke viktige sider misjonsutfordri-

gen, ved kirkens misjonsdimensjon i dagens verden. De fanger opp noen sentrale sannheter som vi i den vestlige verden for ofte har oversett. Det var til *hele* verden, til sin *hele* menighet, til *alle* troende, oppdraget ble gitt. Vesten har ingen særrettighet til å misjonere. Heller ikke har vi noe fritak fra misjonsoppgaven - sammen med andre partnere og medvandrere - rettet mot våre egne land og vår egen vestlige kultur.

Men samtidig er ordene ikke noen endelig løsning på misjons teologiske dilemma. Det hefter flere svakheter ved dem, så jeg er neppe en stor profet om jeg spår at om et par tiår vil andre bepregspsar også dominere misjonstenkningen:

Begrepet partnerskap er for det første ikke et overbevisende teologisk begrep. Det er hentet fra den allestedsnærværende forretningsvirkeligheten. Selv om det ofte kan være nyttig å hente begreper fra andre sfærer for å belyse teologiske sannheter, spør det om dette begrepet over tid har bærekraft nok til å overleve som bærer av teologiske sannheter.

Dernest er det en vesentlig begrensning knyttet til begge begreper. De er langt på vei tekniske og strukturelle, de beskriver strukturer og handlingsmønster, men de er i liten grad bærere av budskapet. Bare av hvordan budskapet skal føres videre. Derfor kan de ikke alene bli fornyere av en sann kristen misjonerende frimodighet eller bærere av en fornyelse av kirkens misjonsdimensjon. Men de kan hjelpe oss til å finne måter vi skal strukturere vårt arbeid på og hvordan vi skal gå videre med vårt budskap, vårt vitnesbyrd i handling og vårt vitnesbyrd i ord.

Hjertene som brenner

Det bare i den grad vi selv blir preget av de vandrende disiplers overraskelse og glede, vi kan gjøre det. Vi må fanges av to sentrale opplevelser som Lukas så intenst formidler fra møtet på veien til Emmaus: *Brant ikke hjertene våre i oss?* (Luk 24.32), og *de tok straks ut og gikk til Jerusalem hvor de fant de elleve og deres venner, og de sa: Herren er sannlig oppstanden.* (Luk. 24,

Kristen misjon har sitt utspring i møtet med den levende Jesus Kristus. Kristen misjon har som mål å formidle at fordi Jesus er oppstått, er ver-

den forandret, at menneskene har håp og Gudsrikets krefter er sluppet løs midt i blant oss. I evangeliets forkynnelse møtet vi den oppreisningen og gjenoppretingen som disse kreftene skaper, og i diakoniens hverdagslige virkelighet ser vi tegnene på den seirende livskraft.

Vi formidler dette sammen, alle vi som er oppreist. Det er vårt grunnleggende partnerskap. Misjon er å være på vei til våre medmennesker. Der går våre kristne søsken, fra sør, og øst, fra nord og vest, sammen med oss. Men først og fremst går den oppstandne med oss. Det er det grunnleggende accompaniment.

Kjetil Aano har siden 2000 vært generalsekretær i Det Norske Misjonsselskap. Han er uddannet teolog fra Misjonshøgskolen i Stavanger fra 1975. I årene 1978-82 og 1985-88 var han missionær på Madagaskar og udgav i 1984 bogen: "Mellem kors og fedregrav" (på dansk udgivet i samarbejde med Lars Mandrup under titlen: "Men jeg siger jer" (1985 - DMS-forlag)).

Paradigmeskift i partnerskabstanken - erfaringer fra 20 år i mission i Asien

Af konsulent Jørgen Nørgaard Pedersen

Med et personligt og erfaringsnært afsæt beskriver forfatteren her paradigmeskiftet i partnerskabstænkningen i mission og praktisk kirkeøkumeni. Således indeholder artiklen vigtige – redaktionen ser dem som testamentariske – overvejelser om samarbejde i mission fra en 'grand old man' i mission. Partnerskab og fællesskab har stået som vedvarende opgave og udfordring for Jørgen Nørgaard Pedersen som missionsleder i Dansk Santalmission og senest i Danmission. Læs denne personlige redegørelse og klarmelding til inspiration!

Indledning

Aldrig før i kirkens historie har væksten af nye kristne været så stor som i dag. Kirkerne udenfor Vesten oplever i disse år en kolossal vækst. Nye former for fællesskaber/partnerskaber skal udtænkes nu, hvor tyngdepunktet af kirkens tilstedeværelse i verden og dermed også kirkens missionsindsats er blevet sat ind i en ny virkelighed.

Missionskortet har ændret sig. Kirkens missionshistorie, som vi har været så stor en del af i de forløbne 150 år har, trods mediernes kontinuerlig negative behandling, været en succeshistorie.

Nu handler det om for os at finde vores nye plads i Guds mission. Den kirke- og missionshistorie, som vi har været centrum for i det forløbne halvandet hundrede år, skal skrives i Asien og Afrika i det 21. århundrede. Vi må derfor kontinuerligt spørge os selv, hvordan vi kommer til at bidrage hertil eller måske rettere, hvordan vi undgår at blive en hindring for evangeliets frie udfoldelse, når betingelserne ikke længere sættes af os, men af dem, der ved vores forkyndelse er kommet til tro.

Mit bidrag til denne drøftelse vil komme til at koncentrere sig om mine egne erfaringer igennem de seneste mange års engagement i kirkens mis-

sion. Da det er de seneste 10-15 år, der har vendt op og ned på vore vilkår for traditionel mission, bliver det de erfaringer jeg har gjort mig i Dansk Santalmissions tjeneste i periode fra 1982 til i dag, jeg særligt vil forsøge at formulere.

Partnerskaber

Jeg husker, at Biskop Sunder Clarke fra Den forenede Sydindiske Kirke (CSI) engang udtalte til en gruppe missionselskabsrepræsentanter: "How can you, with all the marvellous welfare and social security as your ballast, talk about equal partnership with a Church and a people who lack so much of what you represent" (Hvordan kan I med al jeres utrolige velfærd og sociale sikkerhed som jeres nationale ballast, tale om ligeværdigt partnerskab med en kirke og et folk, som mangler så meget af det, som I repræsenterer). Han udtalte videre at han havde det dårligt med, at kirkerne i Vesten i den grad udnyttede fattigdommen i den tredje verdens kirker. Jeg spurgte engang en besøgende afrikansk kirkeleder, om hans kirke virkeligt fortsat havde brug for missionærer fra Vesten. Han svarede: "Vores kirke er blevet til, fordi I sendte missionærer til os. Det vil vi aldrig glemme jer for. I dag kan vi klare de fleste opgaver selv. Nu er det nok særligt jer, der har brug for os. Derfor tager vi også fortsat imod missionærer og håber, at det på lang sigt bliver til velsignelse også i jeres kirke".

Traditionelt partnerskab

Det traditionelle partnerskab udfordres altså på flere fronter. Samarbejdet med vore gamle historiske partnerkirker kræver nytænkning og nyformulering. Disse kirker i både Asien og Afrika er åndeligt set blevet så stærke og betydningsfulde, at vort samarbejde med dem må få en anden karakter, samtidig befinder de sig i et samfund bundet af fattigdom og er omgivet af store sociale behov, som de ikke endnu har økonomiske forudsætninger for at løse.

Den gamle lutherske kirke i Nordindien (NELC), som er et resultat af Santalpionererne Børresen og Skrefsruds arbejde, var en af de første kirker,

der i stort omfang levede op til Dansk Santalmissions målsætning om en 4-selv kirke, det vil sige selvstændig ledet, økonomisk uafhængig, selvudbredende (mission) og med egen teologisk profil. I 1983 blev missionspartnerne enige med kirken om at nedskære alle tilskud til kirkens drift over en 10 årig periode. Siden 1993 har kirken selv klaret alle de udgifter, der er forbundet med at sikre, at der kan holdes gudstjeneste hver søndag i alle menighederne. Det vil sige præste- og evangelistlønninger samt uddannelse og vedligeholdelse af kirkebygninger. Den tidligere biskop i kirken Sagenen Kisku har ved flere lejligheder og sidst på Lutheran Mission Co-ordination in India (LMCI) mødet i november 1994, udtalt sin værdsættelse af, at partnerne fra Danmark, Norge og USA pressede på med at få vedtaget, at det økonomiske tilskud til kirkens drift skulle ophøre. "Det gjorde os selvstændige og vi blev mere beviste om at bruge de mange menneskelige og andre resurser, som vi råder over" sagde biskoppen.

Kirken er fremdeles omringet af fattigdom og selvom kirkens hospitaler stort set er selvunderholdende, hjælper vi til med kontakter til organisationer, der støtter nyudvikling af eksempelvis hospitaler i Asien. Et af kirkens spedalskhedshospitaler har vi med held samarbejdet med kirken om at overdrage til Den internationale Spedalskhedsmission, der har særlige forudsætninger for at behandle og udrydde spedalskhed.

Den indiske regering betaler lærerlønninger og en del vedligeholdelse til kirkens skoler, som derfor forholdsvis let bliver økonomisk uafhængig. Fadderskaber dækker særlige situationer, hvor kostskoleophold kan være ønskelig.

Fællesskabet mellem kirken og missionsselskabet er dog fortsat intenst, men på et andet plan. Den økonomiske støtte er flyttet fra kirkens interne drift til det udadvendte arbejde. Det er særligt radioarbejdet der nyder godt heraf, og det er indenfor dette program, at kirken oplever den store vækst. Biskop Borgoary fra NELC besøgte sommeren 2002 Danmissions Repræsentantskabsmøde. Her udtalte han stor taknemlighed til Danmission for det fortsatte samarbejde og udtalte, at kirken har fordoblet sit medlemstal i "eftermissionærperioden", og efter at de økonomiske tilskud til kirkens drift er ophørt,

Det er altså ligeså nødvendigt, at vi identificerer både den dag, da missionærene ikke længere skal sidde på stillinger i kirken, og den dag, da vore tilskud ikke længere skal bruges til almindelig drift, som da vi i sin tid vedtog at drive vort arbejde sådan.

Vi taler fortsat meget om, at vi har lang erfaring og væsentlig viden om teologisk uddannelse. Det skal ikke anfægtes her, men når vi tænker på at skulle bidrage til vore partnerkirkers fortsatte vækst og dermed også teologiske udvikling, mener jeg, at vi her ikke længere skal tale om, at vi specielt har noget at bidrage med, andet end stille os til rådighed for teologisk refleksion. Det vil jeg vende tilbage til.

Kontakt uden missionærer

Hvordan vi skal bevare den nære forbindelse til vore historiske samarbejdspartnere i Asien og Afrika, mangler vi endnu at få identificeret og afprøvet. Når der er penge os imellem, skal der kontinuerligt forhandles om brugen heraf, der skal evalueres, og vi skal mødes og føre drøftelser. Men den dag, da kirken selv administrerer og tager beslutninger også omkring de programmer, som missionen sender midler til, skal fællesskabet udtrykkes på anden måde.

Selvom vi ikke er i besiddelse af de visioner, der kan videreføre vort fællesskab på en tilfredsstillende måde i denne nye situation, må det aldrig forårsage, at vi udsætter overdragelsen af selvstændigheden til kirken. Vi må afprøve forskellige modeller for, hvordan vi kan komme hinanden ved på en meningsfyldt måde. Eksempelvis kan nævnes kort tids udsendelser både af missionærer og volontører til særlige opgaver. Udveksling af medarbejdere begge veje er også måder, hvorpå vi fortsat kan få udbytte og glæde af fællesskabet. Danske præsters studieophold kunne bruges til et ophold i en menighed i Chennai, eller til undervisning på en præsteskole i Mongoliet. Eller man kunne tænke sig, at den filippinske lutherske kirkes ungdomsleder, i en periode kunne være ungdomsleder i Danmark. En IT kyndig fra Bangalore kunne ansættes til at være ansvarlig for missionsselskabets EDB program i Danmark og sådan kan vi fortsætte med at tænke udveksling af medarbejdere og andre. Her har vi lang vej endnu, men begyndelsen er taget.

Jeg har foreløbig kun beskrevet forholdet til vore historisk traditionelle lutherske partnerkirker. Det er den klassiske missionsmodel som vi har anvendt i forholdet til de store lutherske kirker især i Afrika og Indien. Strukturen fra missionens hjemlande er så at sige blevet kopieret med biskopper, provster og præster, menighedsråd og meget andet og der er etableret store institutioner med det formål at imødekomme de store samfundsbehov, som enhver kirke i sin diakoni må placere sig midt i. Det har så også resulteret i, for det første, at kirkerne er blevet mere afhængige af missionselskaberne, der økonomisk må fortsætte støtte til disse institutioners drift og vedligeholdelse og for det andet, at kirkens ledere bliver så optaget af arbejdet i og med institutionerne, at fokus bliver drejet væk fra arbejdet i menighederne.

Interkonfessionelt partnerskab

Hvis vi imidlertid fortsat skal leve op til udfordringen om at dele evangeliet med vore medmennesker til jordens ende, må vi hele tiden arbejde på at sikre os den mobilitet, der gør det muligt at frigøre os til nye opgaver. Vi er ofte tilbageholdende med denne bevægelse, fordi det betyder, at vi skal flytte resurser fra gamle samarbejdskirker. Vi kan også være ængstelige for at svigte de mange venner og forbedere i baglandet, der har skaffet sig et betydeligt kendskab til vore gamle samarbejdskirker.

Nepal modellen

I 1981 blev Dansk Santalmission medlem af den internationale missions- og hjælpeorganisation United Mission to Nepal (UMN). Her stod vi pludselig i et interkonfessionelt partnerskab. For når vi bevæger os bort videre end til de traditionelle missionslande, møder vi ikke vore samarbejdspartnere, som vi har gjort det i Tanzania, Madagaskar, Indien eller Bangladesh, som lutherske brødre og søstre, men som partnere med en helt anden baggrund og teologi. Her er der brug for både at være fleksibel og at stå fast. I Nepal indgik Dansk Santalmission nemlig i et partnerskab med amerikanske baptister, engelske pinsefolk og australske anglikanere.

Hovedvægten af arbejdet i denne model ligger i udviklingsopgaver udført af missionærer. Der er ikke tale om et partnerskab med den lokale kirke. Man går ind i en international alliance og arbejder uafhængigt af kirken. UMN udviklede sig til på et tidspunkt at have over 400 missionærer (udenlandske eksperter) i de mange udviklingsprojekter, der spændte fra små landsbyprojekter til bygning af landets største kraftværker. Tre store hospitaler, mange skoler og ikke mindst udvikling af landdistrikterne var prioriteret. Det skabte en massiv kristen tilstedeværelse. Selvom der ikke var nogen formel kontakt mellem UMN og den lokale kirke, var den uformelle kontakt ganske stor igennem disse mange missionærers deltagelse, dog ikke på lederniveau, i den lokale menighed. I Nepal er mission i traditionel forstand forbudt. Udlændinge kan på ingen måder forkynde evangeliet offentligt. Gennem samtaler på tomandshånd, sås, plantes og vandes. Interesserede sendes til den lokale menighed og stor vækst kommer som et resultat. Missionsindsatsen i denne model er væsentlig. Som det også fremgår af Danmissions nye missionsdokument i dette citat: "Erfaringen viser med al tydelighed, at missionsindsatsen er vægtig i alliance-modellen, selvom diakoniens teologiske begrundelse ikke er så iøjnefaldende som i kirkemissions-modellen. Danmissions erfaring er, at international diakoni og udviklingsarbejde, organiseret via alliancer, går hånd i hånd med, at nye menigheder opstår og vokser i lokalområderne, hvor alliancemiSSIONEN arbejder."

Kirken i Nepal

Siden de første menigheder så dagens lys i Nepal i 1952, samme år som UMN blev registreret, har den nepalesiske kirke været selvstændig. Regeringen indtog dog en særdeles restriktiv holdning både til kirken og til de udenlandske organisationer, der havde sympatier hermed. Officiel kontakt mellem UMN og kirken var derfor ikke mulig. Der var fængselsstraf for nepalesere og udvisning af udlændinge, hvis det kunne bevises, at man havde forårsaget en konvertering fra hinduismen til kristendommen. Mange nepalesere sad fængslet i disse første år af kirkens historie. De kristne udsendinge (missionærerne) i UMN havde dog frihed til at deltage i det lokale gudstjeneste- og menighedsliv til stor opmuntring for de lokale kristne. Demokratiets indførelse i 1990 gav stor kirkevækst. Som dr. teol. Ramesh Khatri, skriver i "Mission i Asien" Nr.3/1999 side 16:

“Mange kom som Nikodemus ud af deres skjul og erklærede deres tro åbent”. Men der var også negative følger af den større frihed. Ramesh Khattri skriver videre samme sted: “Den nepalesiske kirke, der startede som en selvunderholdende, selvstyrende og selvudbredende kirke, der med stolthed kunne se enhver i øjnene, styrer mod afhængighed af velmenende, men naive (stupide og stædige) udenlandske donorer. Jeg ser den dag komme, hvor de fleste nepalesiske præster vil være afhængige af en check fra Washington, New York, London eller New Delhi. Vore ledere tør ikke gå imod donoren. Jeg har oplevet, at præsten har været væk fra den ugentlige gudstjeneste for at følge donoren på en “tour” rundt i Nepal. Hvem vil i fremtiden trække i trådene i denne vor oprindelig selvstændige kirke? Dollardonoren!”

Sovjets sammenbrud

Umiddelbart efter Berlin-murens fald deltog jeg i det ordinære bestyrelsesmøde i UMN, Nepal. Fire repræsentanter for medlemsorganisationerne faldt en aften i diskussion om, hvad kommunismens sammenbrud ville betyde af muligheder for kristen mission i Asien. En amerikansk, en engelsk, en international og en dansk organisation (Santalmissionen) besluttede at foretage en undersøgelse af, om en UMN type missionsmodel kunne introduceres i nogle af de lande, der havde taget det første skridt i retning af større frihed. Mongoliet og Cambodja syntes at være de mest oplagte. Der blev aflagt besøg i Mongoliet og vi tog initiativ til et stiftende møde i London i oktober 1992. Her var alle interesserede inviteret med. Her drøftedes samarbejdsgrundlag og ni organisationer underskrev dette. “Joint Christian Services International” (JCS) var dannet som en kristen hjælpeorganisation. Seks måneder senere blev JCS registreret i Mongoliet som en International NGO. I dag er der 17 medlemsorganisationer (inklusiv Danmission) og 64 missionærer i en lang række forskellige udviklingsopgaver. Den mongolske kirke er selvstændig, sådan som tilfældet også var i Nepal, og de stærkeste bånd mellem JCS og kirken er de mange missionærers deltagelse i kirkens gudstjeneste- og menighedsliv. Der er i dag omkring 20.000 døbte kristne. Et år senere indledte Dansk Santalmission et samarbejde med World Concern, en amerikansk kristen hjælpeorganisation, der allerede var registreret i Cambodja. Siden er alliancen “International Co-operation in Cambodia” (ICC)

dannet og registreret som en international NGO. I dag er der 7 medlemssorganisationer heriblandt Danmission.

Nytænkning

Et interkonfessionelt samarbejde er selvfølgelig ikke problemfrit. For Dansk Santalmission var det afgørende, at målet for vort arbejde ikke har været, at der skulle etableres lutherske kirker, eller at en lokal kirkes gudstjeneste skulle formes efter en dansk liturgisk model – hvor god den end måtte være. Målet var og er, at vi skal arbejde for at støtte opbygningen af selvstændige, folkeligt forankrede lokale kirker, der bygger deres gudstjenesteforståelse og teologi på Bibelens vidnesbyrd og ud fra egen tradition og kultur. Det kan nok være farligt, set med lutherske øjne, men den risiko må vi løbe. Luther er som reformator ikke relevant hverken i Nepal, Mongoliet eller Cambodja, og vi må tilsvarende kæmpe for, at amerikansk baptisme og engelsk pinsemission heller ikke er det. Alle må sluge teologiske og konfessionelle kameler, for at et sådan missionsfællesskab kan fungere.

I mange drøftelser, som også er kritiske teologiske dialoger om missionsarbejdet i eksempelvis Nepal trækker vi ind imellem og hver især vore konfessionelle kameler frem. Et eksempel fra vor side kan være spørgsmålet om introduktion af barnedåb, når det familie- og samfundsmæssige fundament er på plads. Eller det kan være debatten om sakramenternes betydning, retfærdiggørelse ved tro osv. Andre eksempler kan nævnes fra andre kirketraditioner. Det er bare vigtigt, at vi tager vore kameler med hjem igen, så der bliver mulighed for, at den lokale kirke selv kan udvikle sin teologi ud fra egen folkelighed, tradition og historie.

Asiatisk teologi

Et af vore 4-selv mål er, at lokale kirker skal udvikle en teologi, der vokser ud af egen kulturel og social virkelighed. Det har teologer i både Asien og Afrika arbejdet med i en del år. Det er der faktisk oprettet præsteskoler til at praktisere. Tamil Theological Seminary og Union Bible Seminary i Indien er eksempler på et forsøg på at uddanne fremtidige præster i en asiatisk/indisk kontekstualiseret sammenhæng.

1998 var en gruppe asiatiske teologer samlet i Bangalore for at videreudvikle denne proces. Jeg citerer fra et referat: "De asiatiske kristne har brug for en levende teologi, der refererer kristendommen i praksis, i hverdagslivet og ikke unødigt bekymre sig om det akademiske ansvar eller artikulering af normative kristne dogmer". I samme referat kan man læse, at de asiatiske teologer på mødet vil fortsætte kampen mod, og jeg citerer: "den europæiske imperialisme, som prædiker den vestlige teologs almægtighed". (referat trykt i CCA journal 1998)

For år tilbage læste jeg Kosuke Koyama's bog *Waterbuffalo Theology*. Her beskriver han lidt af, hvad en kontekstualiseret asiatisk teologi er for noget. Blandt andet fremhæver han, "at vi skal give modtageren af evangeliet prioritet over historien – lade evangeliet inkarnere i den lokale kultur, det lokale sprog og den lokale religiøse sammenhæng. Det er en teologi, der begynder hos bøffeldriveren i Cambodja, hos den jordløse landarbejder i Indien og hos den mongolske kvægdriver om, hvad det betyder for dem, at ordet blev kød, at Jesus blev sendt". Denne teologi, skriver Koyama, "begynder ikke ved skrivebordet med bunker af bøger af Luther, Barth og Bultmann." (Kosuke Koyama *Waterbuffalo Theology*, s. 20)

Syd-syd mission

I maj 1991 deltog jeg i "Asia Mission Consultation" i Kuala Lumpur, Malaysia. Asiatiske kirkeledere mødtes med vestlige partnere for at drøfte emner af fælles interesse. Biskop Julius Paul, Evangelical Lutheran Church of Malaysia (ELCM), holdt ved denne lejlighed et kritisk indlæg om vestlige missionærers dominans og manglende pli i den lokale kirke. Jeg var nok noget forarget over dette indlæg og kunne ikke andet end udfordre biskoppen til at uddybe dette og samtidig udfordre hans kirke til at rekruttere, uddanne og udsende nogle malaysiske missionærer. Jeg foreslog ham Bangladesh som en mulighed, hvor vi gerne ville samarbejde med hans kirke om placering af en malaysisk missionær. På det tidspunkt var der også særlige aftaler om visum frihed mellem disse to muslimske lande. Med på mødet var også lederen af Bangladesh Lutherske Kirke (BLC). Vi inviterede biskoppen på frokost for at konkretisere, at vi var seriøse i vort forslag til hans kirke.

Alle kan bidrage

Jeg husker biskoppens forundrede udsagn om, at de var aldrig blevet bedt om at hjælpe andre, men havde altid modtaget hjælp. Biskop Paul var en særdeles visionær og fornuftig kirkeleder. Han udtrykte, at det kunne da komme an på en forhandling med kirken i Bangladesh. Et besøg blev aftalt og seks måneder senere mødtes jeg med biskoppen i Dhaka for at rejse sammen med ham på besøg i BLC. Vi kom i regntiden og mange steder måtte vi gå i vand til knæene for at nå ud til de landsbyer, som BLC havde arrangeret gudstjenester i. Det havde biskoppen aldrig prøvet før, og han udtrykte nogle gange, at han ikke kunne forstå, at danske missionærer kunne klare at leve så primitivt. Mødet med kirkens synode afklarede, at der var et stort behov for et ungdomsarbejde i BLC, og at ELCM netop havde væsentlig erfaring hermed, bl.a. i samarbejde med Arcots Lutherske Kirke.

Summa summarum: ELCM's ungdomsleder blev sendt på en fact-finding visit til Bangladesh og sammen med BLC blev der udarbejdet en arbejdsbeskrivelse til en missionær fra Malaysia, der skulle hjælpe kirken med at udvikle et formaliseret ungdomsarbejde. Mange besøg begge veje banede vejen for et samarbejde disse to kirker imellem, med Dansk Santalmission på sidelinien. Den 19. november 1995 var der missionærindvielse og udsendelse fra ELCM's store Karmel kirke i Kuala Lumpur. Danske Santalmissions formand deltog sammen med biskop Julius Paul i indvielsen og generalsekretæren (artiklens forfatter) prædikede. Moses Muthusamy fik en seks års kontrakt. Han er fortsat missionær i Bangladesh efter at hans kontrakt er blevet forlænget. Under hans sidste hjemmehold blev han tilknyttet og udsendt fra Skørping provsti. Et ungdomsarbejde er etableret i Bangladesh og Moses har løst mange andre opgaver i mellemtiden.

Det var begyndelsen til et mere omfattende Syd-syd arbejde, som på mange måder blev inspireret af denne erfaring. I en periode havde jeg drøftet Syd-syd muligheder med den lutherske kirke i Filippinerne (LCP) og havde udfordret kirken til at blive medlem af UMN, Nepal, med henblik på at påbegynde rekruttering af missionærer til Nepal. Filippinerne har mange veluddannede kristne, og kun kirkens vanskelige økonomiske situation forhindrer, at vi får rekrutteret filippinske missionærer. Her

kunne vi tilbyde samarbejde og i 1991 blev LCP medlem af UMN. Det hedder i samarbejdsaftalen at Dansk Santalmission skal "shoulder financial responsibilities", altså hjælpe til med økonomien.

Asiatisk ledelse

Røsterne fra asiatiske kirkeledere om, at Asien skal kristnes af asiater, blev i disse år forstærket og flere og flere kirker begyndte at tænke i disse baner. Det var derfor også en gave til os, da vi erfarede at den dygtige og anerkendte leder af Det lutherske Verdensforbunds Asiens kontor dr. Thomas Batong lod sig pensionere for at bosætte sig i Filippinerne. Jeg tog hurtigt kontakt med ham for at drøfte mulighederne for, at han kunne lede vort fremtidige Syd-syd arbejde. Efter at have fundet sin plads i LCP, som han tidligere havde været præsident for, blev han udfordret til at blive kirkens missionssekretær med særlig henblik på at varetage kirkens interesser i UMN og samarbejde med Dansk Santalmission om Syd-syd udfordringen. Nu kom der gang i rekrutteringen af missionærer også til Dansk Santalmissions arbejdsområde i Cambodja, hvor der i dag er to missionær ægtepar fra LCP. Kirken har nu også et missionær ægtepar i Nepal under UMN.

Disse to lutherske kirker har fået del i den velsignelse, det er at kunne sende missionærer. De er sammen med mange andre kirker i Asien nu med på listen over dem, der leverer næsten 60% af de missionærer, der i dag arbejder i Asien. Disse kirker er meget interesserede i at være med til at drive grænseoverskridende mission på eget kontinent for blandt andet at kunne overtage mange af de opgaver, der traditionelt har været løst af de rige kirker i nord.

Som dr. Thomas Batong udtrykte det på Danmissions Repræsentantskabsmøde i 2000: "Syd-syd dimensionen af jeres mission er for os - vores mission. Tidligere missionsmarker er blevet selvstyrende kirker, der selv leder og tager beslutninger for at opretholde og udvide deres arbejdsområder. Kirker i syd, som har været i den modtagende ende, må nu blive sendende kirker. Vi appellerer til jer i Vesten om at assistere os økonomisk i denne proces". Videre sagde Thomas Batong: "Når vi bekender os til den hellige almindelige kirke er det kun naturligt, at denne kirkes tjenere

fra alle verdenshjørner deler en fælles vision. For at forfølge denne vision kræves det, at man slår ressourcer sammen, og deler de goder Gud har skænket enhver med det formål, at evangeliet når de millioner, der ikke har fundet vejen, sandheden og livet.”

Nye missionselskaber

Kirkerne i Asien og Afrika er i fuld gang med at oprette missionselskaber og afdelinger, der skal tage sig af dette ansvar. Eksemplerne jeg har nævnt og erfaret hører selvfølgelig til de positive. Der er også store skuffelser i et sådant forsøg på at kalde vore lutherske brødre og søstre med i en fælles missionsindsats. Således mislykkedes det at få Den lutherske kirke i Singapore med i missionsarbejde i Mongoliet. Det var ellers oplagt, da Singapore var det første land til at godkende Mongoliets selvstændighed i 1989 og at der som et resultat heraf ikke er visumtvang mellem disse to lande. Vejrklimaet i Mongoliet og det politiske klima i kirken i Singapore var vel væsentlige årsager. Man spørger altid sig selv, om denne udfordring kunne være givet bedre, måske fra anden side og på en anden måde.

En anden overraskelse har været, at danske missionærer og vort eget bagland i begyndelsen havde svært ved at acceptere, at en asiatisk missionær kunne være ligeså kvalificeret til en bestemt opgave som en dansk missionær er det. Vi skal kontinuerligt arbejde med os selv og med vore imperialistiske holdninger om, at hvid og vest ikke nødvendigvis er bedst.

Jeg synes også, at vore syd-syd samarbejdspartnere i Asien har været sløve i forbindelse med at samle de nødvendige økonomiske midler ind til denne syd-syd indsats, men så bliver man glædelig overrasket, når der pludselig kommer en check til Danmission fra ELCM i Malaysia med kr. 15.000 som er øremærket vort fælles arbejde i Bangladesh. Glæder og skuffelser kommer i en lind strøm.

Det primært selvkristiske er uden tvivl, at vi ofte har været for tidligt ude, at nye visioner er blevet realiseret for hurtigt med det resultat, at nogle af vore egne er faldet af i svinget. Den modstand der hermed opstår for et

program som Syd-syd tager lang tid at reparere og spørgsmålet er nok, om vi burde have taget flere drøftelser på hjemmeplan inden særlige konkretiseringer fandt sted. Men som en kollega sagde til mig: "Du har evnen til at være til stede i øjeblikket - og du formår at gribe øjeblikkets muligheder". Det kan nok være rigtigt, men det har altså også sine omkostninger.

Det er meget vigtigt for enhver leder, og det vil jeg gerne understrege, at man hele tiden sikrer sig, at lokomotivet ikke løsriver sig fra vognene i resten af toget. Hvis ikke man har sine medarbejdere og baglandet med i visionerne, kan det ikke kun let gå galt - så *går* det galt på et tidspunkt. Som leder er det samtidig vigtigt, at man *gør* det, man tror på, og at man følger det op med også at tro på det, man *gør*.

Vi kan glæde os over, at danske menigheder nu har taget syd-syd missionærerne til sig. Hver syd-syd missionær bliver tilknyttet en dansk menighed der så, ved en udsendelsesgudstjeneste, sender missionærerne tilbage til arbejdet. Ikke mindst glædeligt er det, at netop Syd-syd programmet har fået en væsentlig placering i Danmissions fremtidige målsætningsdokument.

På den måde knyttes båndene mellem os og dem endnu tættere sammen og inspirationen og opmuntringen til at være med i Guds mission på globalt plan bliver til virkelighed. Der er udfordringer nok og vel-signelserne følger med tjenersindet. Mandatet til sendelse og tjeneste står fast også i en ny og helt anderledes verden. Det *gør* det, fordi det er Guds mission og ikke vores, og det tilkommer ikke os eller andre at aflyse missionen, når den er Guds.

Benyttet litteratur:

Koyama, Kosuke, *Waterbuffalo Theology*, Maryknoll 1974, N.Y., Orbis Books.

Bosch, David J., *Transforming Mission - Paradigm Shifts in Theology of Mission*. Maryknoll 1993, N.Y., Orbis Books.

Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste, Missionssyn og Målsætninger for Danmissions indsats i Afrika, Asien, Mellemøsten og Danmark. Vedtaget i Danmissions bestyrelse i juni 2002.

Global Mission in the Twenty-first Century,

- A Vision of the Evangelical Faithfulness in God's Mission,
ELCA, Division of Global Mission

- South-South Strategy, A Policy Statement. ELCA, USA

Mission Nr. 1 Marts 1996 – *Nordisk Missionstidsskrift* – Partnerskab
i Mission.

Santal Posten Nr. 2/93, "Mission på Vej" af Carsten Thomsen.

Mission i Asien Nr. 4/97 "På vej mod Årtusindskiftet –

Vilkår og muligheder." Af Jørgen Nørgaard Pedersen.

Mission i Asien Nr. 6/97 "Vestens Kirkeskel falder i Asien".

Af Jørgen Nørgaard Pedersen.

Mission i Asien Nr. 3/99 "Vestens missionsselskaber bliver flyttet

fra boldbanen til tilskuerpladserne". Af Jørgen Nørgaard Pedersen

CCA (Christian Conference of Asia) News Årgang 1998/1999

Jørgen Nørgaard Pedersen afsluttede i efteråret 2002 mere end 41 års arbejde i danske mission, først som missionær for DMS i Mellemøsten, hvor han bl.a. huskes for grundlæggelsen af den kendte boghandlerkæde Family Bookshop Group, dernæst fulgte en årrække som i DMS's administration først som missionssekretær senere som informationschef frem til han i 1982 blev generalsekretær for Dansk Santalmission, hvor han engagerede sig kraftigt i nye veje i mission i Asien. Samtidig fik han en væsentlig rolle i debatten om forenkling i missionsselskabernes administration og dermed forbunden fokus på sammenlægning af missionsselskaber. Han blev fra dannelsen af Danmission i 2000 vicegeneralsekretær med ansvar for koordineringen af det nye missionsselskabs udearbejde, en post han fratrådte efteråret 2001 for i sin sidste ansættelsestid at arbejde som konsulent for Danmission.

Syd-syd udfordringen

Ny vinkel på partnerskab

Danmission ved Thomas Batong og Jørgen Nørgaard Pedersen¹

Dette kapitel er en opfølgning på Jørgen Nørgaard Pedersens artikel og et vigtigt stykke baggrundsmateriale for Danmissions missionsdokument "Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste". Det omhandler et udviklet eksempel på en prioriteret arbejdsform i mission, nemlig et målrettet syd-syd arbejde og en politik herfor.

Danmission: Syd-Syd-Programmet

I. Missionssyn

I Danmissions "Missionssyn og Målsætninger 2000-2002" hedder det om Syd-Syd-Programmet:

"Vi vil fortsætte og udbygge vores indsats i den syd-syd-mission, hvor kirker i Asien og Afrika sender missionærer til deres nabolande, og hvor Danmission for tiden er med til at kalde og delvist lønne to missionærer fra Malaysia, der virker i Bangladesh, og to fra Filippinerne, der virker i Cambodja. Det er vigtigt, at både Danmission og vore samarbejdskirker er beredt til at indgå i de internationale netværk for samarbejde i mission, der i disse år udvikles med henblik på særlige opgaver. Her som overalt må Danmission være med som en partner i en fælles mission og fortsat inspirere til flere syd-syd-aftaler i mission."

Danmissions Syd-syd program er indarbejdet i det nye Missionsdokument: "Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste".

¹ I forbindelse med udarbejdelsen af Danmissions missionsdokument, "Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste", blev Jørgen Nørgaard Pedersen (JNP) bedt om at udarbejde forslag til en særlig politik for "Syd-syd" arbejdet. Dr. Thomas Batong og Jørgen Nørgaard Pedersen udarbejdede herefter, med baggrund i erfaringer i Dansk Santalmission med Syd-syd missionærer, et dokument, der af Danmissions bestyrelse blev godkendt i august 2001 som Danmissions Syd-syd politik for de kommende år. Dokumentet er oversat fra engelsk til dansk ved Jette Kristiansen.

II. Missionsstrategi

Det bærende element i Syd-Syd-Programmet er den enkelte kirkes og/eller det enkelte missionssselskabs eller den enkelte udviklingsorganisations deltagelse i og bidrag til programmet. Der vil være mindst tre deltagere, nemlig Danmission, den sendende menighed og den modtagende menighed. De enkelte deltagere har forskellige roller, men bør betragtes som lige vigtige i bestræbelserne for at nå de fælles mål. Den enkelte deltagers kontekst, behov og prioriteringer skal respekteres. Når der træffes dispositioner med henblik på fælles udnyttelse af de givne ressourcer til et nærmere bestemt formål (eksempelvis et program eller et projekt), sker dette på grundlag af aftaler, således at den enkelte deltager står til regnskab over for de øvrige. Der tages i denne forbindelse hensyn til særlige forhold, som kendetegner den enkelte deltagende kirke eller det enkelte deltagende missionssselskab/den enkelte deltagende udviklingsorganisation, det være sig administrative forhold eller forhold vedrørende beslutningstagning og procedurer.

De førnævnte tre deltagere i programmet er samtidig knyttet til andre regionale eller internationale netværk. Det kan derfor forekomme, at der må tages særlige hensyn i forbindelse med visse programmets gennemførelse og udformning. Et givet modtagende samfunds behov for bistand og dennes form identificeres på bilateralt eller multilateralt niveau, afhængigt af det konkrete tilfælde. Danmission vil optræde som formidler og vil i visse tilfælde tage kontakt til syd-syd-partnerne med henblik på at fastlægge, hvordan behovene sikres opfyldt.

III. Formål og motiv

Danmission og samarbejdskirkerne ser Syd-Syd-Programmet som et redskab, der sætter kirkerne i syd i stand til at fremme og udøve mission i overensstemmelse med Jesu befaling (Matt. 28,18-20; Joh. 20,21; Ap.G. 1,8; Rom. 10,14-17). Det teologiske udgangspunkt for denne befaling er forkyndelsen af evangeliet om Jesus Kristus som Guds mission. Det påhviler således hver enkelt kristen at deltage i og udføre, hvad Jesus Kristus har pålagt kirken at gøre (Joh. 20,21). Danmission, og i særdeleshed kirkerne i syd, må i denne sammenhæng svare i tro, svare som vidner, der er kaldet i ord og handling. Vi må dele Guds gaver til den enkelte og til

kirken og sikre, at de tjener Hans Rige. De omhandlede netværk er en af måderne, hvorpå vi kan maksimere ressourcerne og fremme det synlige udtryk for fællesskabet i “en hellig, almindelig apostolisk kirke”.

IV. Mål og visioner

Danmission og samarbejdskirkerne i syd vil inden for rammerne af Syd-Syd-Programmet styrke indsatsen som partnere i mission. For det *første* drejer det sig for kirkerne i syd om at erkende, at de besidder muligheder, som sætter dem i stand til at dele Guds gaver (de menneskelige ressourcer såvel som de materielle og åndelige ressourcer) og nå målet, forkyndelsen af evangeliet. For det *andet* drejer det sig for Danmission om at anerkende de muligheder, kirkerne i syd besidder som partnere, og dele deres ressourcer til fremme af Guds mission. For det *tredje* drejer det sig for kirkerne i syd om at engagere sig aktivt i missionsarbejdet i deres egen region eller på deres eget kontinent ved at dække behov af materiel, personalemæssig eller økonomisk art. Og i påkommende tilfælde deltage i udveksling af personale med kirker i andre lande i syd herunder lande i Afrika, Asien og Mellemøsten. For det *fjerde* drejer det sig om at planlægge, udvikle og iværksætte aktiviteter, som vil sætte samarbejdskirkerne og Danmission i stand til at opfylde de fastsatte mål, om fornødent ved gennemførelse af studier og konferencer. For det *femte* drejer det sig for Danmission om at tilskynde kirkerne i syd og Den Danske Folkekirke (Den Danske Evangelisk-Lutherske Kirke) til at fremme udvekslingsprogrammer med det formål at uddanne og bevidstgøre befolkningen om den fælles missionsindsats. For det *sjette* drejer det sig om at udvikle relevante strukturer, som kan fremme kommunikationen og styrke Syd-Syd-Programmet. For det *syvende* drejer det sig om at opprioritere indsatsen for at styrke den teologiske uddannelse og uddanne de nødvendige missionærer.

V. Anvendelsesområde og aktiviteter

Syd-Syd-Programmet finder umiddelbar anvendelse på Danmissions missionsengagement i forhold til samarbejdskirker og missionsorganisationer i Afrika, Asien og Mellemøsten.

Der kan være tale om følgende aktiviteter:

Bevidstgørelse og informationsudveksling. Det indgår i strategien, at Danmission og kirkerne i syd løbende skal underrette hinanden om igangværende og planlagte programmer og projekter med det formål at skabe motivation og vække interesse hos medlemmerne.

Missionsuddannelse. Deltagerne i Syd-Syd-Programmet forventes at uddanne medlemmerne i menighederne. Grundlæggende forståelse for Bibelens ord om kirkens engagement i forkyndelse og tjeneste er en vigtig del af programmet. Det er målet at bibringe medlemmerne forståelse for missionsbefalingen.

Rekruttering af missionærer. Deltagerne i Syd-Syd-Programmet må yde en bevidst indsats for at finde personer, som kan varetage kald og opgaver i andre lande. Der skal med andre ord rekrutteres og udvælges egnede kandidater, som har en missionsorienteret holdning og kan identificere sig med sagen og de anførte mål. Der må i denne forbindelse nødvendigvis udarbejdes en oversigt over egnede og potentielle missionærer.

Missionærtræning. Uddannelse af missionærer før og under tjenesten indgår som en væsentlig bestanddel af Syd-Syd-Programmet. Der bør sikres teologisk uddannelse og missionsrelaterede kurser, som er tilpasset de forskellige ansvarsområder. Løbende uddannelse er væsentlig for at sikre faglig udvikling og bredere udnyttelse af erfaringerne.

Finansiering. Dette aspekt skal ses i lyset af det foregående. Det er afgørende at dele ressourcerne og supplere hinanden, når det gælder iværksættelse og gennemførelse af de planlagte aktiviteter. Afhængigt af den enkelte deltagers rolle i den samlede proces eller det samlede program kan der forekomme forskellige modeller for tilvejebringelsen af de nødvendige midler med det formål at støtte missionsarbejdet i almindelighed.

Udvekslingsprogrammer. Der er udviklet særlige programmer, som tager sigte på at fremme korttidstjeneste og erfaringsopbygning

ved udveksling mellem kirkerne i syd og Danmission. Programmerne kan tilbydes studerende, unge, kvinder, lægfolk og præster. Det er en af måderne, hvorpå vi kan udbygge de personlige kontakter, som er et vigtigt element i samarbejdet om en fælles sag.

Volontørprogrammer. Denne aktivitet giver ligeledes mulighed for at mobilisere ressourcer til fremme af det personlige engagement. Ud over personer, som direkte tilbyder at yde en indsats på denne vis, kan der være tale om personer med en faglig uddannelse, som ikke længere er erhvervsaktive, og som stiller deres tid og erfaring til rådighed og yder en indsats i andre lande. Sådanne personer aflønnes normalt ikke, ligesom disse normalt afholder egne udgifter.

Identificering af behov og krav til specifikke projekter og programmer med henblik på at sikre gensidig og passende bistand fra Danmissions og samarbejdskirkernes side.

Praktiske forhold. Løsningen af de praktiske spørgsmål i tilknytning til den enkelte aftale påhviler såvel den sendende som den modtagende part.

I takt med at der tages nye initiativer og i takt med udviklingen, kan der blive tale om mere specifikke aktiviteter.

Der aftales lejlighedsvis besøg hos kirker eller andre missionsorganisationer med forbindelse til Danmission med det sigte at styrke og øge deltagelsen i Syd-Syd-Programmet. Regelmæssig kontakt mellem sendende og modtagende kirke og/eller missionsorganisation udgør et væsentligt element i programmet. Andre interaktive fora vil sikre, at de enkelte partnere er bevidste om deres ansvar. Det tilsigtes endvidere med aktiviteterne at opmuntre såvel menigheder som enkeltmedlemmer til med økonomisk og materiel støtte samt med personale at bidrage til virkeliggørelsen af programmets målsætninger. Syd-Syd-Programmet er en støtte for kirkerne, når det drejer sig om at fastlægge behov og specifikke programmer eller projekter, der vil være til gavn for såvel den sendende som den modtagende part.

VI. Hvilke udfordringer står kirkerne i syd over for?

Gud har i rigt mål velsignet de lutherske kirker i syd. Takket være vestlige kirkers og missionsorganisationers indsats og støtte har tusinder, ja, millioner af mennesker hørt og taget imod evangeliet. Ved starten af det nye årtusinde står kirkerne i syd med nye muligheder for at optræde som sendende kirker. Partnerskabet i mission og det ansvar, dette indebærer, knytter sig netop til den opgave, vor Herre Jesus Kristus har pålagt os, og ønsket om at være til rådighed for Guds mission.

Afrikanske og asiatiske kirkers engagement i mission forudsætter visioner og inspiration fra de sendende menigheder. Moderkirkernes åndelige styrke er en forudsætning for al missionsindsats og for dennes succes og videreførelse. Det er derfor nødvendigt, at kirkerne tager initiativer på følgende områder:

Opprioritere missionsarbejdet.

Opmuntre til at lade missionsaspektet indgå i alle menighedens aktiviteter (prædiken, oplæring, bibelstudier, informationsinitiativer, modeller for økonomisk støtte mv.).

Sikre at missionsaspektet indgår i alle officielle dokumenter, herunder politikker, erklæringer, retningslinjer og langsigtede planer.

Udvikle strukturer, der fremmer missionsvirksomhed, og som samtidig er funktionelle og praktiske.

Etablere lokale støttegrupper og grupper, som samles til forbøn.

Udvikle kommunikative muligheder i form af nyhedsbreve, en fast rubrik om mission i kirkens ordinære publikationer, invitere missionærer til at deltage i møder med henblik på præsentation af og samtale om missionsindsatsen.

VII. Hvilke udfordringer står Danmission over for?

Danmission er et missionsselskab, som har rod i Den Danske Evangelisk-Lutherske Kirke, og som i næsten 200 år har bidraget til kirkens mission. Dette erfaringsgrundlag er et vigtigt aktiv i forbindelse med udviklingen af Syd-Syd-Programmet. Danmission vil bevare forbindelserne til de traditionelle partnere og til de kirker, Danmission har støttet, og samtidig

anerkende den vækst og modenhed, som i dag kendetegner de pågældende kirker. Danmission vil i denne forbindelse, set i lyset af det foregående, yde en indsats på følgende områder:

Bistå kirkerne i syd i disses bestræbelser for at udvikle sig til ansvarlige sendende kirker.

Uddanne missionærer og stille sådanne til rådighed, om fornødent og som ønsket af kirkerne i syd.

Yde økonomisk støtte, når dette skønnes fornødent for at opfylde Syd-Syd-Programmets målsætninger. Dog således, at Danmission er lydhør over for kirkernes ønske om at opnå økonomisk uafhængighed i forbindelse med varetagelsen af kirkens aktiviteter og opgaver.

Anerkende den enkelte kirkes eller missionsorganisations selvstændighed, idet de indbyrdes relationer beror på ordninger eller aftaler, indgået med den pågældende kirke eller missionsorganisation.

Samarbejde med og etablere gensidige relationer til kirkerne i forbindelse med disses bestræbelser for at finde nye muligheder for at udvide missionsindsatsen i et givet område. (I øjeblikket pågår en sådan indsats i Mekong-området).

Bidrage til at identificere behov og missionsopgaver, som kirkerne i syd kan deltage i.

VIII. Generelle bestemmelser

Følgende generelle bestemmelser supplerer ovenfor anførte politik og kan tjene som rettesnor for såvel Danmission som samarbejdskirkerne:

Åbenhed og ansvarlighed. Det påhviler den enkelte deltager i Syd-Syd-Programmet at sikre, at der foretages revision af regnskaberne vedrørende projekter og programmer. Der kan være tale om støtte og underhold til missionærer, projektudgifter og lignende udgifter inden for rammerne af Syd-Syd-Programmet.

Den sendende kirke er ansvarlig for rekruttering, orientering og udvælgelse af personale. Dette omfatter bl.a. obligatoriske forhold som pas, visum, helbreds- og tandundersøgelser, psykologisk test,

godkendelser mv. samt ydelser til opfyldelse af den modtagende kirkes eller modtagerlandets krav.

Den modtagende kirke klargør og er behjælpelig med ydelser vedrørende logistik, bolig, rejsearrangement og sprogstudier, såfremt dette er fornødent. Endvidere yder den modtagende kirke bistand i forbindelse med procedurerne for opnåelse af arbejdstil-ladelse og evt. anden ved lov påkrævet godkendelse.

Der udarbejdes et aftalememorandum, som fastsætter vilkårene for støtte og andre ydelser, ligesom der indgås en arbejdsaftale, der underskrives af missionærerne samt det selskab eller den kirke, der støtter disse.

Såfremt den modtagende kirke eller missionsorganisation har fastsat retningslinjer for personaleanliggender, kontraktvilkår og poli-tikker, respekteres disse sædvanligvis.

IX. Ændringer

Der kan foretages ændringer af Syd-Syd-Programmet foranlediget af Danmissions nye "Missionssyn og Målsætninger", der træder i kraft 1. januar 2003, eller såfremt deltagende kirker og/eller missions-selskaber måtte kræve det.

Godkendt af Danmissions bestyrelse
24. august 2001

Harald Nielsen, Generalsekretær

Bilag til Danmissions Syd-Syd-Program

I. En kort historisk oversigt

Det Danske Missionselskab (DMS) og Dansk Santalmission (DSM) har deltaget i missionsarbejdet siden henholdsvis 1821 og 1867 og har bidraget til at grundlægge og opbygge kirker i Asien, Afrika og Mellemøsten. Gennem samarbejde og partnerskab med andre missionselskaber og lutherske kirker har selskaberne udviklet arbejdsfællesskaber med henblik på fælles missionsaktiviteter. Efter nogle års drøftelser vedtoges en sammenlægning af de to missionselskaber, og Danmission var en realitet fra 1. januar 2000. Med den nye organisation blev der - i overensstemmelse med befalingen om at forkynde evangeliet om Jesus Kristus - sat øget fokus på nye aspekter i missionsindsatsen, herunder ikke mindst det såkaldte Syd-Syd-Program.

II. Begrundelse og baggrund

Kirken - de helliges samfund - er efter sin art en missionerende kirke. De, der ved dåben og troen er blevet en del af Jesu Kristi kirke, skal vidne om Guds underfulde gerninger. Kristne skal derfor være deltagere og partnere i forkyndelsen af evangeliet i ord og handling. Kirker i Asien, Afrika og Mellemøsten udfordres til mission, både inden for og uden for landenes grænser. De fleste kirker i syd er talmæssigt små og måske også økonomisk svage, men de har også talenter og potentielle materielle ressourcer, de kan bidrage med, og ikke mindst har de åndelige ressourcer, hvilket er grundlaget for deres engagement i mission. Kirken er universel, og det pålægges Kristi kirke verden over at arbejde sammen og i fællesskab fremme Guds mission. Kirkerne og missionsorganisationerne må derfor samarbejde og dele ressourcerne som ligeværdige partnere i kirkens mission i et givet samfund.

I århundreder har Vestens kirker og kirkerne på den nordlige halvkugle sendt missionærer til lande i syd med det formål at udbrede evangeliet blandt mennesker med en anden tro. Kirkerne har derfor arbejdet i forskellige lande, og tidligere "missionsområder" har udviklet sig til uaf-

hængige enheder. De er, hvad man i missionsteologisk sammenhæng undertiden betegner som 4-selv-kirker (selvstyrende, selv bærende, selvudbredende og selvteologiserende). En række kirker i syd er imidlertid endnu ikke selv bærende og heller ikke selvudbredende. "Afhængighedssyndromet" har i mange henseender hindret kirker i at nå deres fulde potentiale, hvilket har påvirket kirkernes deltagelse i missionsarbejdet. Dette må dels tilskrives de lokale kirkers manglende muligheder for at påtage sig ansvaret, og dels de sendende kirkers eller missionsorganisationers tøven med at overlade ansvaret til de unge kirker. Tiden er kommet for såvel sendende som modtagende kirker til gensidigt at erkende og anerkende hinandens ressourcer og bidrag til arbejdet. Danmission ønsker at anspre kirkerne i syd til at deltage i forkyndelsen af evangeliet i ord og handling på tværs af geografiske grænser. Danmission glæder sig over, at adskillige kirker i en årrække har virkeliggjort dette ønske.

III. Relationerne

Kirkerne i syd og Danmission står i direkte forbindelse med hinanden. De enkelte deltagende kirker eller missionsorganisationer anerkender hinanden som selvstændige enheder, men samarbejder og er indbyrdes afhængige i indsatsen for at nå målene.

Danmission anerkender, at der i øjeblikket eksisterer et syd-syd-arbejdsfællesskab med LCP (Lutheran Church in the Philippines) og ELCM (Evangelical Lutheran Church in Malaysia).

Danmission anerkender, at partnerne har relationer til regionale og internationale organisationer, herunder LWF (the Lutheran World Federation), UELCI (United Evangelical Lutheran Churches in India), LMC (Lutheran Mission Coordination), og økumeniske organer som MECC (Middle East Council of Churches), UMN (United Missions to Nepal), ICC International (International Co-operation in Cambodia), JCS International (Joint Christian Services i Mongoliet), UMB International i Bangladesh, Amity Foundation i Kina og de tilhørende kirker, der samarbejder med Danmission (ELCT, FELM, ALC, NELC, BLC). Der anspre til økumenisk samarbejde overalt, hvor lutherske organisationer og kirker er involveret. For-

bindelserne til andre kirker og kristne organisationer beror på accept af disses missionssyn og teologiske ståsted.

I tilfælde, hvor personer stilles til rådighed for tjeneste i andre kirker eller organisationer, vil den modtagende kirkes/organisations etablerede procedurer og politikker normalt blive respekteret.

Se i øvrigt paragraf 6.2 Syd-Syd i Danmissions missionsdokument "Følgeskab i Vidnesbyrd og Tjeneste".

Thomas P. Batong, filippiner, er teolog og startede som præst i den lutherske kirke på Filippinerne, hvor han 1973 blev rektor for kirkens præsteskole. 1980 blev han Ph.D. i USA og var derefter 1980-91 præsident for den lutherske kirke på Filippinerne. Hans internationale ry førte ham så til Det Lutherske Verdensforbunds hovedkontor i Geneve, hvor han blev områdesekretær for Mellemøsten og Asien (1991-97), i 1999 blev han ansat som mission coordinator i Dansk Santalmission og blev ved sammenlægningen til Danmission Syd-Syd koordinator. I dag er han desuden missionssekretær for Nepal og Indien med base på Filippinerne.

Jørgen Nørgaard Pedersen - se præsentation efter hans artikel: Paradigmeskift i partnerskabstanken.

Procmura

- et afrikansk eksempel på samarbejde i mission

Ved generalsekretær, dr. Johnson Mbillah

Redaktionen har bedt generalsekretær dr. Johnson Mbillah om at tegne et billede af den afrikanske organisation Procmura, der er et fællesskab af afrikanske kirker i 18 lande syd for Sahara med henblik på et møde mellem kristne og muslimer, hvor der kan være rum for fredelig sameksistens og et troværdigt kristent vidnesbyrd. Procmura støttes i Danmark af Danmission og SudanMissionen. Tidligere har teologerne Richard Møller Pedersen og Niels Henrik Arendt været tilknyttet Procmura som Area Advisers.

PROCMURA (The Project for Christian-Muslim Relations in Africa) blev dannet i 1959 under navnet *Islam in Africa Project (IAP)*. Da Procmura blev stiftet før de fleste afrikanske lande blev selvstændige, er det måske den ældste økumeniske kirkeorganisation på det afrikanske kontinent.

Baggrunden for dannelsen af Procmura går tilbage til det politiske og religiøse klima i Afrika i 1950'erne. I den periode var den politiske front præget af afrikanske nationalistbevægelsers agitation for at opnå uafhængighed fra kolonimagterne. Da lederne af de nationalistiske bevægelser talte om behovet for konstruktive relationer og samarbejde på tværs af sproglige, etniske, religiøse og kulturelle grænser, var det i høj grad med en nationalistisk undertone.

På det religiøse område, var kirkesamfundene meget opmærksomme på, at kristendommen fremstod mere og mere som kolonimagternes religion, og missionærernes tilstedeværelse blev set som et symbol på imperialismens fortsættelse.

I denne situation måtte kirkerne overveje, hvorledes de skulle blive *selvstyrende, selv-underholdende* og *selv-udbredende*, når uafhængigheden engang blev opnået. Det var med henblik på selv-udbredelse af evangeliet, at sæden til Procmura blev sået. Kirkerne nærrede ingen illusion om, at i det post-koloniale Afrika, ville der udvikle sig særlige nationalstater for

kristne og andre for muslimer. Derfor ville behovet for et positivt engagement blandt kristne og muslimer være tvingende nødvendigt.

Den teologiske præsteuddannelse indeholdt kun meget lidt om islam, og hvor man overhovedet beskæftigede sig med islam, var det enten overskygget af uvidenhed, eller også indeholdt det en høj grad af middelalderlige polemiske fremstillinger. Det generelle billede af islam som en voldens religion, og muslimer som kristendommens fjender, levede videre (sådan som det stadig gør i visse kredse i dag.) Præsteuddannelsen indeholdt heller ikke principielle overvejelser om kristen mission i forhold til muslimer. Kristen mission var meget fokuseret på udbredelsen af evangeliet til tilhængere af de traditionelle afrikanske religioner. Det var i denne kontekst, at behovet for at udvikle et program, der særligt satte fokus på det kristne-muslimske møde i et uafhængigt Afrika, tiltrak sig opmærksomhed.

Der blev holdt møder i Ghana i 1957, i Nigeria i 1958, og ved et europæisk missionærmøde i Oegstgeest i Holland i august 1958 blev resultatet dannelsen af *Islam in Africa Project (IAP)* - nu Procmura.

Fra begyndelsen og indtil nu er det Procmuras holdning, at mission er en integreret del af den kristne selvforståelse. Det betyder, at kirken i sit kald til at vidne om Jesus Kristus i verden skal tage konteksten seriøst som et ufravigeligt krav. I den forbindelse taler Procmura for:

1. Et troværdigt og ansvarligt kristent vidnesbyrd ind i et tværreligiøst miljø af kristne og muslimer.
2. Et konstruktivt engagement med muslimer (dialog) til virke for fred i samfundet og en fredelig sameksistens mellem kristne og muslimer i Afrika.

Til punktet om troværdig og ansvarlig kristent vidnesbyrd, er det Procmuras opfattelse, at kirken i et muslimsk miljø skal søge at komme frem til en dybere forståelse af deres muslimske naboer og deres religion, islam. Denne forståelse af den muslimske nabo implicerer ikke blot et fordomsfrit og objektivt kendskab til, hvad muslimer tror på og hvorledes de praktiserer deres tro, men en respektfuld og indfølelse holdning til muslimer som medmennesker. På grund af den fælles skabelse, som

kristne og muslimer deler med hinanden, må evangeliet kommunikeres, for at det ikke skal kompromiteres af livet i de kristne menigheder - især af kristnes opførsel (historisk og nutidigt) overfor muslimer. Procmura mener, at fortolkningen af evangeliet må være troværdigt i lydighed til Gud og ikke anfægte den fredelige sameksistens eller fremstå aggressivt eller polemisk under dække af forkyndelse.

Til punktet om konstruktivt engagement med muslimer til virke for fred i samfundet og en fredelig sameksistens mellem kristne og muslimer, mener Procmura, at kravet om fred er et meget stærkt missiologisk imperativ, eftersom Jesus selv kaldes Fredsfyrsten. Derfor opmuntrer Procmura kirkerne til alle steder at gå i samtale med de muslimske samfund for at virke for fred i større sammenhænge og for at sikre, at konflikter mellem kristne og muslimer bliver løst på en ikke-voldelig måde.

Med henblik på at udføre denne smukke, men ikke desto mindre vanskelige, opgave, har Procmura, der oprindeligt var dannet af protestantiske kirker, gennem årene udviklet sig til at blive en organisation, hvis bagland er sammensat af historiske kirker (katolske, ortokokse og protestantiske), samt af pinsekirker og African Independent Churches. Det betyder, at Procmura samarbejder i mission på det afrikanske kontinent med alle medlemskirkerne af All Africa Conference of Churches (AACC), Association of Evangelicals in Africa (AEA), og Organisation of African Instituted Churches (OAIC). Der er desuden et meget stærkt samarbejde med den katolske kirke.

Det har været muligt at arbejde med og blandt forskellige kirker og denominationer, fordi det er Procmuras indstilling, at i mødet mellem kristne og muslimer kan man ikke udelukke noget kirkesamfund - hvad enten det er på grund af dogmatiske eller andre grunde. Procmura anerkendes af alle konfessioner på grund af sin formidlerposition som fortaler for troværdigt kristent vidnesbyrd og brobygning mellem forskellige opfattelser af kristne og muslimer med henblik på fredelig sameksistens.

Denne formidlerposition, som Procmura har indtaget, anses af mange kirker i Afrika for den bedste basis for et konstruktivt engagement mellem kristne og muslimer. I virkeligheden er den formodentlig den eneste troværdige basis for et møde mellem kristne og muslimer på det afrikanske kontinent.

I sit græsrodsprogram fokuserer Procmura på forskellige interessegrupper med henblik på at gøre Procmura meningsfyldt og forståelig for alle. I den forbindelse retter Procmuras programmer sig til følgende grupper: kirkeledere, præster, lægfolk, kvinder og unge. Der er ansat Area Advisers (dækkende mindre regioner/lande) til at implementere programmerne på græsrodsniveau. Disse ansatte har normalt en særlig uddannelse i islam og kristne-muslimske relationer (master-niveau). I dag arbejder Procmura i 18 lande rundt om i Afrika syd for Sahara.

Johnson A. Mbillah, er født i Ghana, hvor han har sin grundlæggende teologiske uddannelse fra Trinity Theological College og hvor han er ordineret som præst i den Presbyterianske kirke. Han er PhD i Islam fra Birmingham Universitet i 1999 og siden 2000 har han været generalsekretær for Procmura. Inden da har han først været leder af Procmuras arbejde i Ghana, senere i det engelsktalende Vestafrika. Sideløbende har han været engageret i uddannelsen af præster og lægfolk i Ghana – bl.a. har han været rektor for lægmandsuddannelsen. Dr. Johnson Mbillah var i efteråret 2002 på et to ugers ophold i Danmark inviteret af Danmission og gav ved den lejlighed bl.a. gæsteforelæsnings på Københavns og Århus Universitet.

Visionering, planlægning, rådgivning og evaluering

LMC Tanzania som samarbejdsinstrument

Af adjunkt Jørn Henrik Olsen, PhD

Lutheran Mission Cooperation Tanzania (LMC) er forum og instrument for Den Evangelisk Lutherske Kirke i Tanzania (ELCT) og kirkens samarbejdspartnere i Europa og USA. Instrumentet benyttes til at forfølge opfyldelsen af både kirkens og partnernes visioner, mål og prioriteringer. Den omfattende partnerskabsaftale opfattes som et fælles missionskald, til i ord og gerning at fremme og støtte proklamationen af evangeliet om frelsen i Jesus Kristus, hvor evangeliet tænkes ud fra et holistisk perspektiv.

Ikke to zebraer er helt ens!

At lytte til afrikanernes brug af ordbilleder kan være en betagende oplevelse. Til tider nærmest snubler billederne over hinanden. Det sker måske her for en af lederne i Den Evangelisk Lutherske Kirke i Tanzania (taget fra Seth Kitange i LMC News 2002:2f). Alligevel udtrykker disse billeder vigtige sider ved et forpligtende partnerskab og samarbejde i mission, som her kort skal præsenteres.

På afstand ligner alle zebraer hinanden. Ved nærmere eftersyn finder man imidlertid ud af, at ikke to zebraer er helt ens! Deres sorte og hvide striber udviser små eller større forskelle i deres mønstre. Som hver zebra er enestående derude på sletten, sådan har hvert kirkemedlem en speciel plads og funktion i Guds husholderi.

Seth Kitange fortsætter med udfoldelsen af den bærende idé i et samarbejde som LMC. Ethvert kirkemedlem er unikt. Det samme gælder de kirkelige organisationer og missionselskaber. Ikke to ligner hinanden helt. Hvorfor? Gud har som den store kreatør skabt originaler - ikke kopier! Apostlen Peter beskriver hvert medlem som en levende sten i et stort bygningsværk (1 Pet 2,5). Apostlen Paulus understreger tilsvarende, at

disse stene er bygget på apostlenes og profeternes grundvold, hvor Jesus Kristus så at sige både er hovedhjørnestenen og cementen, der holder alle stenene sammen (Ef 2,20).

Hver enkelt stens unikke karakter, uanset stenens størrelse, kan testes på simpel vis. Riv blot en sten ud af muren og find et sted, hvor den helt passer ind. Når alle medlemmer kommer med deres unikke gaver og talenter, så kan legemet opbygges og næres. Dette har i høj grad med ressourcemobilisering at gøre. Når nogen befinder sig på lang afstand, så er legemet funktionshæmmet og svagt. Det er ikke engang nok, at hvert lem sidder det rette sted på legemet. Det er endnu vigtigere, at hver eneste lem bliver brugt (og tillader at blive brugt) i videst muligt omfang. Så langt en tanzaniansk kirkeleder.

LMCs formål

Lutheran Mission Cooperation Tanzania (LMC) er en stor mobilisering af ressourcer og bygger på en ganske ambitiøs samarbejdsaftale. 21 stifter i Den Evangelisk Lutherske Kirke i Tanzania (ELCT) har forpligtet sig på et koordineret og struktureret samarbejde – sammen med hele 15 forskellige missionselskaber fra Europa og USA. Danmission og Luthersk Missionsforening hører til disse aktive partnere i LMC-samarbejdet. I tillæg har LMC flere associerede og relaterede medlemsorganisationer.

Hvordan er formålet formuleret? LMC ønsker at styrke de ovenfor nævnte relationer i samarbejdet. Denne opgave har naturligvis mange forgreninger, men formålet beskrives med følgende operationelle begreber: *visionering, planlægning, rådgivning og evaluering* (LMC 2000 og 2001).

Afsættet for virkeliggørelsen af formålet er dette: Der sker en koordineret og forpligtende planlægning, hvor alle partnere står lige. Hvert år samles ledende repræsentanter fra alle de mange stifter og medlemsorganisationer til et møde over flere dage, hvor et relevant tema af fælles interesse belyses og ikke mindst arbejdsplaner og økonomiske dispositioner fremlægges til fri diskussion. Resolutionsforslag vedtages og fælles missionsinitiativer og prioriteringer sættes i værk.

Et stort anlagt samarbejde bærer på den latente fare, at det bliver ved de

store ord og deklamationer, men at det konkrete indhold og handlingen fremstår noget tyndere. At LMC ikke ønsker at havne dér, har lederne haft mange år til at øve sig på. LMC-instrumentet er blevet skærpet igen og igen. Spørgsmålet om implementering trækkes ind i dagsordenerne på de store møder. Tal og økonomiske dispositioner evalueres fortløbende.

LMC ønsker at styrke samarbejdsrelationer primært i forhold til de mangeartede missionsopgaver, som den lutherske kirke tager vare på i dagens Tanzania. At LMC også ønsker at bevare gode økumeniske relationer og gøre fyldest i økumeniske fora, kan dokumenteres ved en gennemgang af kirkens aktiviteter.

Kapacitetsopbygning i kirkens mission er en læreproces, som i LMC ikke blot består i, at man fokuserer på egne dokumenter, for at måle graden af succes eller fejlslag. Kapacitetsopbygning følger både interne og eksterne linier. Hvordan forløber virkeliggørelsen af dokumenternes formuleringer uden for kirkens egne rækker? Har LMC virkelig en problem-løsende tilgang, når det kommer til det konkrete? Hvad fungerer eventuelt ikke? Hvordan optimeres programmerne?

Det sociale engagement kan nævnes som prøvesten: Teoretisk ved vi alle, at en social indsats ikke kender eller bør kende til grænseskel mellem mennesker. At holdningen også fungerer i praksis må stå sin prøve. Hvordan bekæmper kirken årsagerne til fattigdom og sygdomme (herunder AIDS-epidemien), styrker demokratiet osv.? Alt dette hører til det fælles missionskald, der bygger på en holistisk forståelse af evangeliet om frelsen i Jesus Kristus. Ord og gerning skal gå hånd i hånd, så kirkens mission kan møde alle mennesker, hvor de befinder sig.

LCS bliver til LMC

Lutheran Mission Cooperation Tanzania (LMC) er et spændende eksempel på et partnerskab og samarbejde i mission. Det har haft en relativ lang indkøringstid. Mange nødvendige justeringer er foretaget løbende. Allerede i 1973 kom forløberen til de senere års LMC-arbejde. Her blev Lutheran Coordination Service (LCS) stiftet ud fra en vision om enhed og større effektivitet i arbejdet. Det handlede især om at få koordineret den assi-

stance eller hjælp, som missionsorganisationer i Europa og USA ydede til ELCT, så ressourcerne blev anvendt mere effektivt. Ressourcerne var her både af teologisk, missiologisk, uddannelsesmæssig og finansiel art.

Spørgsmålet om det illusoriske i et sådant initiativ blev diskuteret ivrigt i optakten til og ved dannelsen af LCS. Kunne idéen om partnerskab virkelig realiseres med tanke på de store økonomiske uligheder mellem kirker i nord og kirker i syd? Hvordan kunne man få den gensidige ansvarlighed til at fungere?

Den spæde LCS-struktur fik ca. 25 år til at udvikle sig i – frem til LMC. Svend Bernhard, som var formand for LCS i flere år, skrev i 1995 en redegørelse, hvor han nævner en række fremskridt og udviklingstrin, som han har kunnet iagttage. Han fremhæver den voksende forståelse af kirkens enhed (også mellem ELCT og LCS-medlemmerne), styrkelsen af nye interne strukturer i ELCT, rimeligere vægtning af forskellige enheder i ELCT (personale, scholarships, finanser), mere undervisning af ledere i ELCT, vigtig forberedende og kontinuerlig diskussion af beslutningsprocesserne m.v.

Svend Bernhard peger også på behovet for en ny struktur, der faktisk blev virkeliggjort få år senere med dannelsen af LMC. Han nævner behovet for at give ELCT et fuldt og ligeværdigt medlemskab, det vil bl.a. sige lige rettigheder, stemmeret og samme ansvar, langt højere grad af fælles planlægning og implementering osv. Kort og godt efterlyser han et fuldt udbygget partnerskab. Et forum der artikulerer udfordringer, visioner, glæder, kampe – og et system der udvikler nye veje til mere omfattende syd-syd relationer og ny støttestruktur, inklusiv større gennemsigtighed vedrørende anvendelse af penge, brug af nye materielle og menneskelige ressourcer osv. (Bernhard i ELCT 1995).

LMC som samarbejdsinstrument i det 21. århundrede

Nærlæsning af de seneste års dokumenter viser, hvordan de efterlyste forandringer og justeringer nu søges virkeliggjort i LMC. Ligeværdigheden er bragt ind i en fælles visionering, planlægning, rådgivning og evaluering. Langt det meste af kirkens arbejde har naturligvis en stærk lokal forankring, men det er interessant at lægge mærke til, at enhedsvisionen

i LMC ikke blot er en mærkeseddel. Den fælles vision måles i diskussioner og målinger af prioriteringer – og af projekter og programmer. Ingen arbejdsgren bliver ligesom ladet alene, hvor den blot betragtes som ét kirkestifts særlige engagement eller én medlemsorganisations isolerede indsats. Missionærstillinger koordineres. LMC er blevet en "fælles kurv". Samarbejdsinstrumentet finjusteres fortsat, men det bruges meget aktivt til at møde nogle af de mange udfordringer og opgaver, som ELCT står midt i – og som alle partnere i Europa og USA kan få stor inspiration og velsignelse ved at tage del i.

Anvendt litteratur

Evangelical Lutheran Church in Tanzania, Lutheran Coordination Service (East Africa). Report on a Joint Consultation, Neuendettelsau, Germany, May 8-12, 1995.

LMC News Vol 3 July-September 2001.

LMC News Vol 4 October-December 2001.

LMC News Vol 5 January-March 2002.

Lutheran Mission Cooperation Tanzania. 1999. *The Common Mission of the Church: Conference of Church Leaders and Mission Directors, October 11-12, 1999, Iringa, Tanzania*. Arusha: LMC.

Lutheran Mission Cooperation Tanzania. 2000. *Transformation and Renewal of Mind: LMC Joint Plans 2001-2003*. Arusha: LMC.

Lutheran Mission Cooperation Tanzania. 2001. *Harmony: Working Together in the New Millennium: Joint Plans 2001-2003: 4th LMC Assembly Resolution*. Arusha: LMC.

Jørn Henrik Olsen, *cand.theol., PhD, adjunkt og forsker på Københavns Universitet (siden 1995). Undervisningsleder på Brødekirkens Præsteseminarium i Mbeya, Tanzania (1986-94). Har bl.a. Skrevet afhandlingen "Kristus i tropisk Afrika - i spændingsfeltet mellem identitet og relevans (Uppsala: SIM, 2001)".*

Svend Bernhard, ledende missionssekretær i Luthersk Missionsforening, har gennem mange år været aktivt med i ledelsen af først Lutheran Coordination Service (LCS) og dernæst arvtageren Lutheran Mission Cooperation Tanzania (LMC). Han har forsynet mig med relevant materiale om LCS og LMC i tillæg til det, jeg selv havde modtaget under deltagelse i LMC's 4. ledelsesmøde i Mwanza, Tanzania, sept./okt. 2001.

Western Jews in the East (WJE)

Et nyt samarbejde omkring evangelisation blandt israelere

Af konsulent Bodil F. Skjøtt, Det Danske Bibelselskab

Projektet 'Western Jews in the East' præsenteres som en ny måde at være involveret i jødemission og -evangelisation på. Vi følger overvejelser og udviklingstrin frem mod en ny måde at være sammen i mission på. Det sker i mødet med helt nye udfordringer. Følg et aktuelt missionsprojekt under tilblivelsens fortegn.

En gåtur gennem Jerusalems gader eller en hurtig gennemlæsning af israelske ugeavisers mange tilbud vil hurtigt overbevise én om, at New Age boghandlere, helsebutikker, workshops om healing og meditation, seminarer om hinduisme, buddhisme og reinkarnation blandet med jødisk mystik alt sammen er en del af den jødiske dagligdag i Israel. Går man til jødiske samfund andre steder i verden, tegner der sig et lignende billede af religiøs pluralisme og alternative svar på, hvad der gør livet godt og rigtigt. At Indien er blevet et rejsemål ikke mindst for unge israelere, men også for andre med tilknytning til det jødiske samfund generelt, skyldes ikke blot billige priser og sol på stranden i Goa. Det bliver man hurtigt klar over, når man på plakattavlerne rundt omkring i Israel ser store opslag om "Goa-aften", "the Indian experience" og gensynstræf for folk, som har gjort turen til Østen og tilbage igen. Det man nu inverteres til hjemme i Israel er ikke billig indisk mad, men New Ages festivals med trancemusik, hinduistisk meditation - måske omkring en to-rhulle - og så i øvrigt alt det, man også finder ved en Roskildefestival.

Deltagerantallet ved den store festival i Israel dette efterår blev anslået til omkring 30.000. Alene navnet på festivalen mere end antyder, at dette drejer sig om andet end musik og et par dage i det fri. "Bereshit" hedder festivalen og nogle vil genkende det som det første ord i den jødiske Bibel. Berishit betyder "Begyndelse".¹

¹ I Den Danske Israelsmissions Avis, oktober 2002, bringes en artikel af Heinrich Pedersen, hvor dette års konference omtales.

Det er således ikke uden grund, at man taler om, at den hurtigst voksende religiøse bevægelse inden for jødedom i dag er New Age og andre bevægelser, som henter deres inspiration fra Buddhismen og Hinduismen. Deri adskiller det jødiske samfund sig ikke fra resten af den vestlige verden. Alligevel ser det ud til, at den jødiske verden og jødisk tankegang i større grad end andre har været i stand til at optage New Age ideer og metoder. Således siger Roger Kamenetz i sin bog *The Jew in the Lotus* fra 1995, "Today in American Universities there is an impressive roster of Buddhist scholars with Jewish background, perhaps up to 30 percent of the total faculty in Buddhist Studies."² At man kan opfinde forkortelsen JUBU for jødiske buddhister siger også noget om udbredelsen.

Officielt har kirken og det kristne samfund forstået New Age som noget, der var uforeneligt med kirkens tro og lære. Det skyldes ikke mindst den rolle, læren om reinkarnation spiller inden for New Age. Anderledes er det med jødedom. New Age miljøets forhold til meditation, trance og mystik defineres, som noget man genfinder eller genopdager i jødedommen. Det betragtes ikke som et nyt element i forhold til jødedom, men derimod som noget, der har sine paralleller i kabbalistisk jødedom med dens vægtlægning på mystik. Meget af det som karakteriserer New Age miljøet ses altså ikke som et fremmedelement i forhold til jødedom eller som uforeneligt med jødisk tro og praksis. Gennem den kabbalistiske gren af jødedommen er der åbnet en dør for, at en række af de træk og fænomener, som man særligt møder i de østlige religioner, kan indoptages i jødedom. Det gælder også læren om reinkarnation.

Ny udfordring og ny samarbejdsform

Meget mere kunne siges om dette, men hermed er antydning, at er man i dag involveret i mission til det jødiske samfund, kommer man ikke uden om den udfordring, som ligger i at kunne tale ind i det jødiske New Age miljø. Vil man kommunikere evangeliet til ikke mindst unge israelere og unge jøder fra andre steder i verden, og vil man møde dem på deres

² Roger Kamenetz (1995), 9.

”hjemmebane” og kommunikere på deres sprog og præmisser, så er New Age festivals i Israel, Full Moon festivals i Thailand og trance parties i Indien oplagte steder at søge hen. Det er på denne baggrund at projektet ’Western Jews in the East’ (WJE) er blevet til. Det er kommet i stand som et svar på, hvordan man kan møde jøder med evangeliet, når nu den tilgang som megen jødemission og -evangelisation tidligere har benyttet sig af i mange sammenhænge er irrelevant i dag. I mødet med mange israelere vil det at pege på evangeliet som en opfyldelse af de gammeltestamentlige profetier og jødisk messiasforventning ikke give nogen mening. Projekt Western Jews in the East er således en ny måde at være involveret i jødemission og -evangelisation på.

Men det er i lige så høj grad en ny måde at samarbejde på omkring jødemission. Arbejdet forudsætter et samarbejde mellem først og fremmest missionsorganisation og så lokale messianske menigheder og grupper i Israel. Et sådant samarbejde er ikke nyt, men i de fleste tilfælde har samarbejdet udmøntet sig i økonomisk støtte fra organisationer til menigheder, eller ved at organisationer har stillet medarbejdere til rådighed for en menighed. I WJE går man i første fase af arbejdet ind på samme niveau, hvad enten man er organisation eller lokal menighed. Der hvor samarbejdet mellem organisation og menighed i næste instans er afgørende, er i opfølgingsfasen.

Endvidere er samarbejdsformen anderledes i forhold til den nuværende i sin meget løse struktur. Det evangelisations-team, som sendes af sted for perioder af 3-6 måneder, sammensættes af folk fra såvel organisationer som lokale menigheder. Man kan hoppe af og på, alt efter som man har ressourcer til det, og behovet er, idet teamets sammensætning og størrelse er vigtig. Man kan som organisation og menighed bidrage til et team den ene gang uden nødvendigvis at være med næste gang. Som team-deltager kan man også være med en eller flere gange alt efter behov og egen motivation.

Projekt WJE administreres af en arbejdsgruppe som indtil videre består af dem, som har taget initiativ til projektet. Det er folk med tilknytning til det messiansk-jødiske studiecenter, Caspari Center, i Jerusalem, det er en OM (Operation Mobilisations) medarbejder, som i en årrække har været tilknyttet OM’s arbejde i Israel men i de sidste år har arbejdet med evan-

gelisation til israelere i Indien, og så folk med tilknytning til Den Danske Israelsmission.

Siden Mary (dæknavn) for ca. fire år siden flyttede sin arbejdsplads inden for OM fra Haifa i Israel til Indien, har hun haft en vision om, at et sådant teamarbejde kunne etableres. Hun har haft kontakt til støttegrupper og organisationer, uden at det blev til mere end sporadiske besøg til hendes arbejde i Indien. Projektet har også været på idé-planen hos Den Danske Israelsmission gennem de sidste par år, bl.a. som en konsekvens af selskabets ungdomsarbejde og med ønske om at pege på meningsfulde opgaver for netop denne aldersgruppe. Projektet blev præsenteret ved en lederkonference sommeren 2002 i Oslo arrangeret af LCJE (Lausanne Consultation on Jewish Evangelism). LCJE er en gren af LCWE's arbejde og har været etableret siden LCWE's Consultation in Pattaya i 1980, hvor én af konsultationens 17 task forces netop var Jewish Evangelism. Jødemissions-gruppen etablerede sig efter Pattaya konferencen om et netværk og har siden da arrangeret en række nationale, regionale og internationale konferencer.³ Den Danske Israelsmission (DIM) er medlem af LCJE og netværkets internationale coordinator er dr. Kai Kjær-Hansen, der også er formand for DIM.

På LCJE's lederkonference i Oslo blev udfordringen præsenteret i form af et indlæg om New Age Judaism ved Heinrich Pedersen, generalsekretær i DIM. Det mundede ud i et konkret, men også uprætentiøst forslag til, hvordan man kunne arbejde sammen om projektet. Det går i al sin enkelhed ud på at sammensætte et team som vil rejse og leve som den gruppe mennesker, man ønsker at nå. Et team er afsted 3-5 måneder af gangen og er sat sammen af folk, som rekrutteres gennem de organisationer og menigheder, som går med i projektet.

Ved præsentationen af ideen var det vigtigt at gøre den så åben som mulig for at invitere til medejerskab og medansvar. Dog var der visse forudsætninger. Det lå klart, at formålet er mission. Man ønskede at præsentere evangeliet ikke blot som en mulighed, men et uundgåeligt spørgsmål. Arbejdsgruppen har senere besluttet at adoptere The Lausanne Covenant

³ LCJE's næste internationale konference afholdes i Finland fra 8-13 august 2003. Siden 1980 har LCJE arrangeret internationale konferencer hvert fjerde år.

fra 1974 samt The Willowbank Declaration fra 1989,⁴ som den teologiske og missiologiske referenceramme for projektet. For at så mange som muligt kan have ejerskab af projektet er det vigtigt med stor åbenhed over for andres fromhedstraditioner og måder at leve kristentroen ud på. Projektet skulle ikke ejes af en bestemt denomination eller kirkeretning, men være åben for alle som selv ønsker at gå med og som kan gøre det uden at gå på kompromis med sig selv og sit eget bagland. Her afspejler projektet den virkelighed som allerede findes inden for rammen af LCJE.

En tredje vigtig ting har været at fastholde det, som kan kaldes "rejse- og nomadekonceptet". Ideen er at være "nomade for nomader", ikke at bygge - for nu at blive i terminologien - karavanestationer, som kan tage imod de rejsende. Det gør den første investering i projektet minimal og betyder også, at det kan opløses, uden at man sidder tilbage med bygninger eller inventar. Men nomade-konceptet er lige så vigtigt for at man kan være så fleksibel som mulig. Rejseruterne for dem, man ønsker at komme i kontakt med ændrer sig hele tiden, dels på grund af de politiske forhold, dels fordi miljøet ændrer sig. Hvor vigtig fleksibilitet er viste sig allerede ved den første tur, hvor de politiske forhold på grænsen mellem Pakistan og Indien gjorde, at israelere søgte andre rejseruter. I stedet for selv at oprette karavanestationer knytter man til ved lokale menigheder på ruten, når og hvor det giver mening.

En sidste forudsætning for projektet har været, at der var god kontakt til messianske menigheder i Israel. Det er vigtigt i første omgang af hensyn til opfølgningen af den kontakt, man kan etablere på turen.

Foreløbigt arbejdsrapport

Ud fra de kommentarer og den diskussion, som fulgte efter præsentationen af projektet ved Oslo-mødet, samt ideer, man allerede selv havde,

⁴The Willowbank Declaration on the Christian Gospel and the Jewish People er resultatet af The Willowbank consultation on the Christian Gospel and the Jewish People, som mødtes i Bermuda i april 1989. Konsultationen var arrangeret af World Evangelical Fellowship (WEF). Willowbank erklæringen kan læses i dansk oversættelse på Den Danske Israelsmission hjemmeside: www.israel.dk

udarbejdede Den Danske Israelsmission et arbejdsrapport, som blev sendt til de organisationer, der havde givet udtryk for deres interesse i projektet. Den overvejende del af de organisationer, som er medlem af LCJE's netværk, og som deltog i Oslo konferencen, har allerede tilknytning til den messianske bevægelse i Israel enten gennem eget arbejde i landet eller gennem forbindelse til messianske menigheder der.⁵ Et missions- og evangelisationsarbejde blandt New Age jøder ligger således i naturlig forlængelse af det arbejde, man allerede har. Samtidig er det for de flestes vedkommende en udfordring, man ikke har erfaring med eller er sat op til at løse.

Arbejdsrapporten skitserer kort baggrunden for projektet. Dernæst følger tre afsnit som klargør (1) projektets formål, (2) metode og (3) indeholder et curriculumforslag til den træning som team'et skal have inden udrejsen. Der lægges vægt på indføring i New Age, Buddhismisme og Hinduisme samt mere praktisk evangelisation, teambuilding og "how to help drug addicts" (narkomaner). Man har her skelet til den træning som gives i forbindelse med Projekt Vestens Unge i Østen som er et dansk samarbejde mellem Ikon og Danmission.

Næste trin i arbejdet var at få den udvidede arbejdsgruppe op at stå. Det har været vigtigt at få projektet forankret i Israel og den messianske bevægelse på en sådan måde, at man her kunne tage medansvar og føle medejerskab. Noget som ellers ikke sker ofte, fordi menigheder hellere ser at organisationer støtter menighedens *egne* og *selvstændige* projekter. Endvidere ønskede man at etablere en mere formel forbindelse til Mary og OM's arbejde for at kunne bygge videre på hendes erfaring, og hun kunne se projektet som den udvidelse af hendes arbejde, som hun havde ønsket.

Begge dele lod sig gøre på et møde i Israel i februar 2002. Her deltog Lisa Loden, leder af Caspari Centers lokale arbejde, Mary fra OM og så to medarbejdere fra DIM, altså de, som foreløbig udgør arbejdsgruppen. Man blev enig om projektets indhold i detaljer og en arbejdsfordeling for, hvordan man skulle gå videre. En af detaljerne var team'ets størrelse og

⁵Andre af de organisationer der er medlem af LCJE arbejder primært med mission og evangelisation blandt jøder i USA og Europa.

sammensætning, og hvordan rekrutteringen skulle være. Man var enig om at et team ikke skal bestå af mere end 8-10 mennesker med en ligelig fordeling af såvel køn som israeler/ikke-israeler. Åndelig modenhed blev understreget samt rejselyst og –helbred. Man diskuterede indholdet af den indledende træning, som derefter blev lagt i hænderne på Caspari Center. Endelig fastlagde man en foreløbig rejseplan og -rute ud fra den erfaring, som Mary allerede havde samlet op.

Videre kommunikation

Resultatet af arbejdsgruppens arbejde blev forelagt den følgende måned, marts 2002, på to regionale LCJE konferencer, den ene for LCJE's netværk i Nordamerika, den anden på LCJE-Europes konference i Frankrig samme måned.⁶

Begge konferencer gav mulighed for at følge op på den præsentation, som var givet i Oslo, og som siden da havde været omtalt i en artikel i LCJE Bulletin.⁷ Det kunne nu præsenteres ikke som en idé, men som et projekt andre var inviteret til at deltage i, og som man arbejdede på skulle afvikle sin første tur i efteråret 2002.

Projektet løber af stabelen

I september måned 2002 afvikledes den første træningssession i Jerusalem arrangeret af Caspari Center. Da team'et blev mindre end planlagt, gjorde man undervisningen tilgængelig også for ikke teamdeltagere. Det skete bl.a. ud fra den anskuelse at meget af undervisningen har relevans i det israelske miljø, også selv om man ikke er på vej til Indien med et team. Ud over undervisning i de emner, som er fastlagt i curriculum, deltog teamet i efterårets store New Age festival i Israel som en slags "on the

⁶LCJE Nordamerika afholder hvert år en 3-dages konference på lederplan. I Europa sker det kun hvert 4. år i mellemrummet mellem de internationale konferencer. Kommunikationen sker ellers via netværkets blad, LCJE Bulletin, som udkommer fire gange om året, samt via hjemmesiden på adressen www.LCJE.net

⁷Heinrich Pedersen, "New Age Judaism", in *LCJE Bulletin*, issue no. 67 (Feb 2002), 6.

job training". Den 1. oktober 2002 rejste det første hold så af sted. Den første tur vil vare frem til slutningen af januar 2003. Destinationer er steder i henholdsvis Thailand og Indien. At man har valgt at gøre det således, skyldes den politiske uro mellem Indien og Pakistan hen over sommeren 2002, som betød at den israelske regering frarådede israelere at rejse til Indien, hvorfor man mistede en del af sin målgruppe. Desuden er israeleres rejsevaner i færd med at ændre sig. Indien er stadig det store rejsemål, men flere og flere vælger Thailand frem for Indien, og det er ikke usandsynligt, at man i projektet i fremtiden skal satse mere på Thailand end på Indien. Alt sammen understreger blot, hvor nødvendigt fleksibilitet er i et sådant projekt, og at såvel de som støtter, som de, der rejser, er indstillet på at ændre planer og metoder, alt efter som situationen udvikler sig.

Næste træningssession er planlagt til april 2003. Det giver også denne gang mulighed for "on the job-training" i Israel, da man kan deltage i de festivals, som arrangeres i forbindelse med den jødiske påske. Udrejsen er planlagt til maj måned og turen til strække sig over 3-4 måneder.

Projektet fremover

Ud fra den erfaringen man har gjort sig med det første team og den første træningssession, kan man allerede nu gøre en del af justeringen for at forbedre projektet. Der er en del praktiske ting, som kan gøres bedre og træningsoplægget skal på visse punkter vægtes anderledes. Men den største udfordring er at få projektet forankret i den messianske bevægelse i Israel. Det betyder først og fremmest at det lokale netværk, The National Evangelistic Committee, som repræsenterer en række messianske menigheder, gerne skulle mere på banen og se dette projekt i forlængelse af deres arbejde. Skal evangelisation i Israel lykkes er det vigtigt, at messianske jøder i Israel er kendte med New Age miljøet og ikke oplever det truende og anderledes, men som noget de selv har erfaring med.

Flere af de messianske menigheder i Israel udtrykker stor interesse for projektet. Menighedsledere har også stillet sig til rådighed som undervisere til den introducerende træning. Men næste skridt er rekrutteringen af teamdeltagere fra menighederne, hvilket stadig mangler. Af flere grunde

er dette vigtigt. Dels er det hebraiske sprog en vigtig faktor for at nedbryde barrierer til dem man gerne vil i kontakt med på turen. Israelere er kendt for at rejse i flok og sproget er en vigtig faktor for at kunne komme ind i flokken – også selv om de, som rejser, ikke har problemer med engelsk. Men desuden er unge israeleres deltagelse vigtig i det videre opfølgingsarbejde, fordi de selv er en naturlig tilknytning til det messianske miljø i Israel.

Den nuværende arbejdsgruppe mødes stort set kun "på nettet" og holder ikke traditionelle komité-møder. Nettet er også måden at holde forbindelsen til baglandet på. Temadeltagere kan sende hurtige nyhedsbreve (med billeder) til deres støtter og også fremlægge konkrete bedeemner. Kontakten med dem, man møder undervejs holdes ved lige gennem nettet og "samtalen" kan fortsætte ved næste internetcafé.

Man håber snart at en lokal arbejdsgruppe kan dannes i Israel med deltagelse af lokale ledere og med tiden også af folk, som selv har gjort turen til Østen.

Når LCJE afholder sin næste internationale konference i Finland sommeren 2003 vil projektet blive præsenteret i et plenumprogram. Desuden vil konferencen give mulighed for videre networking blandt de organisationer og enkeltpersoner, som er med eller ønsker at komme det.

Bodil F. Skjøtt, cand.theol. fra Aarhus Universitet, har blandt andet været missionsnær i Liberia og udsendt af Dansk Israelsmission til Jerusalem. I en længere årrække har hun været aktiv i den danske afdeling af Lausannebevægelsen. Hun er i dag medlem af bestyrelsen for Dansk Israelsmission. Bodil Skjøtt er ansat som konsulent i Det Danske Bibelselskab.

